

دفترچه شماره ۱

کد مدرسه

آزمون

۸

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

پایه

۱۲

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۲۰

آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی

مدت پاسخ‌گویی: ۷۵ دقیقه

تعداد سؤال: ۶۵

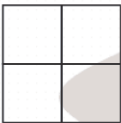
عنوان مواد امتحانی آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی
۱	ریاضی و آمار	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه
۲	علوم و فنون ادبی	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه
۳	جامعه‌شناسی	۱۵	۵۱	۶۵	۱۵ دقیقه

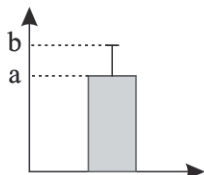
مواد امتحانی	سرفصل دهم	سرفصل یازدهم	سرفصل دوازدهم
ریاضی و آمار	—	—	نیمسال اول
علوم و فنون ادبی	—	—	نیمسال اول
جامعه‌شناسی	—	—	نیمسال اول

تمامی حقوق مادی و معنوی آزمون، متعلق به مرکز سنجش آموزش مدارس برتر بوده و هرگونه استفاده از آن بدون داشتن اجازه‌نامه کتبی از این مرکز، خلاف قانون و عرف و قابل پیگیری می‌باشد.

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

- ۱- با ارقام ۰, ۱, ۲, ۳, ۵, ۷, ۸, چند عدد ۳ رقمی بزرگ‌تر از ۳۰۰ بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت؟
 (۱) ۱۲۰ (۲) ۲۱۰ (۳) ۱۰۰ (۴) ۹۰
- ۲- از کیسه‌ای شامل ۴ مهره سفید و ۶ مهره سبز به چند حالت می‌توانیم ۴ مهره انتخاب کنیم به طوری که حداقل ۲ مهره سفید انتخاب شود؟
 (۱) ۱۱۵ (۲) ۱۹۵ (۳) ۱۲۰ (۴) ۱۱۰
- ۳- تعداد زیرمجموعه‌های ۳ عضوی یک مجموعه ۱۰ عضوی، چند برابر تعداد زیرمجموعه‌های دو عضوی یک مجموعه ۶ عضوی است؟
 (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۸
- ۴- با ارقام ۰, ۱, ۲, ۴, ۶, ۸, ۹, چند عدد ۳ رقمی می‌توان نوشت به طوری که یکان > دهگان > صدگان.
 (۱) ۳۵ (۲) ۲۰ (۳) ۵۶ (۴) ۱۰
- ۵- ۷ نفر که دو نفر آنها برادر هستند، در یک صف می‌ایستند. با چه احتمالی دو برادر در اول و آخر صف می‌ایستند؟
 (۱) $\frac{1}{21}$ (۲) $\frac{1}{11}$ (۳) $\frac{3}{21}$ (۴) $\frac{4}{21}$
- ۶- یک سکه و یک تاس را پرتاب می‌کنیم. با چه احتمالی تاس عددی اول یا سکه «رو» ظاهر می‌شود؟
 (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{3}{4}$ (۳) $\frac{2}{3}$ (۴) $\frac{3}{8}$
- ۷- اگر A و B دو پیشامد ناسازگار از فضای نمونه S باشند و $P(A \cup B) = 0.7$ و $P(B') = 0.55$ ، آنگاه $P(A')$ کدام است؟
 (۱) 0.35 (۲) 0.45 (۳) 0.65 (۴) 0.75
- ۸- در پرتاب یک تاس چند پیشامد می‌توان نوشت که شامل عدد ۲ و ۳ باشد؟
 (۱) ۴ (۲) ۱۶ (۳) ۳۲ (۴) ۲
- ۹- در یک تیم والیبال ۳ نفره با چه احتمالی فقط فصل تولد ۲ نفر آنها یکسان است؟
 (۱) $\frac{9}{16}$ (۲) $\frac{9}{64}$ (۳) $\frac{27}{64}$ (۴) $\frac{1}{2}$
- ۱۰- می‌خواهیم مربع‌های شکل زیر را با ۴ رنگ آبی، قرمز، سبز و زرد رنگ‌آمیزی کنیم؛ به طوری که هیچ دو مربع مجاور هم‌رنگ نباشند. به چند حالت می‌توان این کار را انجام داد؟ (دو مربع که در یک ضلع مشترک باشند را دو مربع مجاور می‌گوییم).

 (۱) ۱۰۸ (۲) ۷۲ (۳) ۸۴ (۴) ۳۶
- ۱۱- در مورد گام‌های چرخه آمار کدام مطلب، نادرست است؟
 (۱) اصلاح و پاکسازی داده‌ها در گام سوم چرخه آمار رخ می‌دهد.
 (۲) انتخاب روش اندازه‌گیری و همچنین روش انتخاب نمونه تصادفی مربوط به گام دوم است.
 (۳) در گام چهارم سعی می‌کنیم اطلاعات توصیفی (کیفی) را به اطلاعات کمی تبدیل کنیم.
 (۴) گام‌های چرخه آمار به هم وابسته هستند و اشتباه در هر گام، باعث زیر سوال رفتن گام‌های بعدی خواهد شد.
- ۱۲- درآمد اعضای یک جامعه آماری برحسب میلیون تومان عبارت است از: ۱۰۰, ۷, ۹, ۱۳, ۱۱, ۵. کدام مورد نادرست است؟
 (۱) بهتر است برای تعیین محل تمرکز داده‌ها از شاخص میانه استفاده کنیم.
 (۲) بهتر است برای تعیین پراکندگی داده‌ها از شاخص دامنه میان‌چارکی استفاده کنیم.
 (۳) برای نمایش این داده‌ها بهتر است از نمودار مستطیل و میله خطا استفاده کنیم.
 (۴) در نمودار جعبه‌ای مربوط به این داده‌ها، دامنه میان‌چارکی برابر ۶ است.

۱۳- نمودار تعدادی از داده‌های مثبت به شکل زیر است. اگر میانگین و واریانس آنها به ترتیب $a - a^2$ و $18a$ باشند، حاصل $a \cdot b$ کدام است؟

- (۱) ۴
- (۲) ۸
- (۳) ۱۲
- (۴) ۱۶

۱۴- دامنه چند مورد از مدل‌های مطرح شده، زیر مجموعه اعداد حقیقی است. ولی زیر مجموعه اعداد طبیعی نیست؟

- (الف) مقدار افزایش وزن یک فرد در ۳ سال اخیر
- (ب) مساحت مربعی به ضلع x
- (ج) قیمت دلار در هر لحظه از شبانه‌روز
- (د) دمای هوا در ارتفاع‌های مختلف از سطح دریا

- (۱) ۴
- (۲) ۳
- (۳) ۲
- (۴) ۱

۱۵- اگر $a_n = (\sqrt{3})^{n+1}$ و $b_n = \frac{n-1}{n+1}$ و $c_n = |2-n^2|$ سه دنباله باشند، حاصل $2a_1 + 4b_2 - c_3$ کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{3}$
- (۲) $\frac{2}{3}$
- (۳) $\frac{4}{3}$
- (۴) $\frac{5}{3}$

۱۶- در دنباله‌ای با جمله عمومی $a_n = \begin{cases} n+1 & \text{زوج } \lfloor \frac{n}{2} \rfloor \\ n^2 & \text{فرد } \lfloor \frac{n}{2} \rfloor \end{cases}$ حاصل $a_3 - a_2$ کدام است؟

- (۱) -۱۲
- (۲) -۱۱
- (۳) -۸
- (۴) -۶

۱۷- در دنباله $a_n = 2n^2 + n + k$ اگر جمله سوم برابر ۷ باشد، جمله پنجم کدام است؟

- (۱) ۱۱
- (۲) ۴۱
- (۳) ۶۴
- (۴) ۳۹

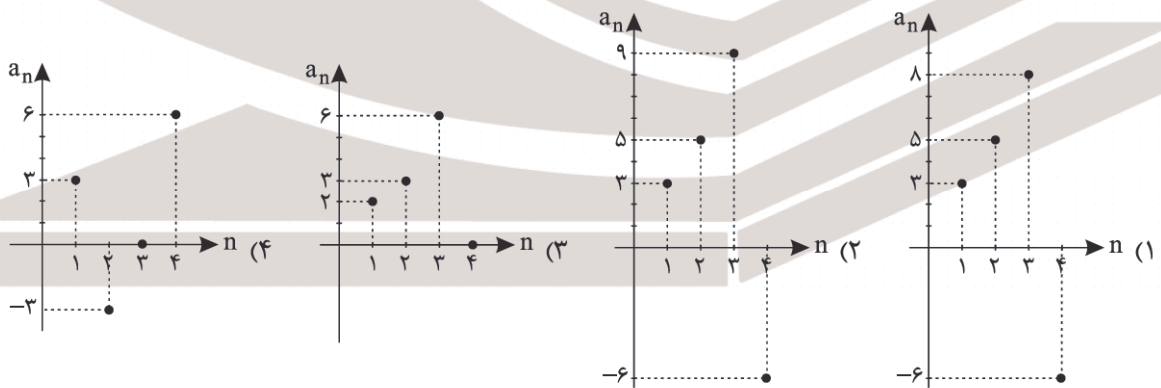
۱۸- در دنباله‌ای با جمله عمومی $a_n = 10n - 200$ چند جمله منفی وجود دارد؟

- (۱) ۱۷
- (۲) ۱۸
- (۳) ۱۹
- (۴) ۲۰

۱۹- جمله پنجم دنباله بازگشتی $(a_n - 4)^2 = a_{n+2} - a_{n+1}$ با فرض $a_1 = a_2 = 1$ کدام است؟

- (۱) ۵۴
- (۲) ۵۵
- (۳) ۶۰
- (۴) ۶۴

۲۰- نمودار دنباله $a_{n+1} = \begin{cases} 2n + a_n & n \leq 2 \\ n - a_n & n > 2 \end{cases}$ با فرض $a_1 = 3$ کدام است؟

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی

۲۱- کدام موارد بیانگر ویژگی‌های شعر و نثر عصر بیداری نیست؟

- الف) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع «تنفّر از خرافات» می‌پردازد.
 ب) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های عصر مشروطه حضور راوی اول شخص در بعضی صحنه‌های داستان با خواننده است.
 ج) نثر فارسی در دوره بیداری قید و بندهای نثر مصنوع و فنی را کنار می‌گذارد و گزارشی و ساده می‌شود.
 د) بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان «وطن و آزادی» بود.
 ه) تسلط کافی شاعران در ادبیات کهن باعث کم‌توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری است.

۱) الف، ج و د (۲) ب، د و ه

۳) ج، ب و د (۴) الف، ب و ه

۲۲- با توجه به بیت «خَلد گر به پا خاری آسان بر آید / چه سازم به خاری که در دل نشیند» کدام گزینه نادرست بیان شده است؟

۱) در بیت کاربرد واژگان کهن «خلد» بیانگر سطح زبانی عصر بیداری است.

۲) در بیت آرایه‌های «استعاره و کنایه» دیده می‌شود.

۳) آرایه «جناس تام و تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند» دیده می‌شود.

۴) در بیت «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و حذف همزه» دیده می‌شود.

۲۳- در همه بیت‌ها درون‌مایه شعر عصر بیداری دیده می‌شود، به جز .....

۱) هر که دارد ز شما مرغ اسیری به قفس برده در باغ و به یاد منش آزاد کنید

۲) آتش حب‌الوطن چو شعله فرورد از دل مؤمن کند به مجمره (= آتشدان) اسپند

۳) بسی کی کارگر اندر آن کارگاه بکوشند و بی‌مزد و بی‌دادخواه

۴) از علایق خط آزادی ندارد هیچ کس دام‌ها از ریشه زیر خاک باشد سرو را

۲۴- در کدام گزینه نادرستی ویژگی‌های سبکی دوره بیداری دیده می‌شود؟

۱) شاعران دوره بیداری مثل میرزاده عشقی تخیلات سرایندهگان پیشین را در نظر داشتند.

۲) در عصر بیداری موسیقی و عروض گروه سنت‌گرا مثل عارف قزوینی و اشرف‌الدین گیلانی بسیار پای‌بند به سنت‌های ادبی بود.

۳) در عصر بیداری گرایش به قالب‌هایی مثل مستزاد، چهارپاره، ترانه و تصنیف به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.

۴) توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی در شعر ملک‌الشعراى بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر است.

۲۵- اختیارات شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه و حذف همزه» به ترتیب در کدام گزینه درست است؟

الف) بی‌قراریش گشاید در رحمت آخر بر در و سقف همی کوب و پر اینست کلید

ب) چون قضا گفت فلانی به سفر خواهد مرد آن کس از بیم اجل سوی سفر بگریزد

ج) هر کی از حلقه ما جای دگر بگریزد همچنان باشد و کز سمع و بصر بگریزد

۱) ج، الف و ب (۲) ب، ج و الف (۳) ج، ب و الف (۴) ب، الف و ج

۲۶- کدام یک از ابیات زیر همه اختیارات زبانی را دارا است؟

۱) در کنار من ز گرمی برکناری ای دریغ وصل و هجران و غم و شادی به هم باشد مرا

۲) یوسف شرمگین معنی را لفظ نازک به جای پیرهن است

۳) وفا و عهد مودت میان اهل ارادت نه چون بقای شکوفه ست و عشق بازی بلبل

۴) مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم

۲۷- کدام یک از ابیات زیر «دو برش هجایی» دارد و اختیار زبانی «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» و «حذف همزه» دارد؟

- (۱) آن خرمن گل نه گل که باغ است
 (۲) اکنون نه مرا کشتی از آن ابرو و مژگان
 (۳) پای ما لنگ است و منزل بس دراز
 (۴) تحصیل عشق و رندی آسان نمود اول

۲۸- در همه گزینه‌ها اختیار زبانی دیده می‌شود، به جز.....

- (۱) زمانه افسر رندی نداد جز به کسی
 (۲) ما در پیاله عکس رخ یار دیده‌ایم
 (۳) که شنیدی که در این بزم دمی خوش بنشست؟
 (۴) دلم ز نرگس ساقی امان نخواست به جان

۲۹- اگر بخواهیم ابیات زیر را براساس آرایه‌های «لف و نشر، تناقض، تلمیح، تضاد» از بالا تا پایین مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (الف) ساغر ناکامی از خود آب برمی‌آورد
 (ب) یارب این آتش که بر جان من است
 (ج) گنج زر گر نبود کنج قناعت باقی است
 (د) جهان فانی و باقی فدای شاهد و ساقی
 (۱) د، ج، الف و ب (۲) ج، الف، ب و د

۳۰- در ابیات زیر به ترتیب، کدام آرایه‌ها یافت می‌شود؟

- (الف) گو شمع میارید در این جمع که امشب
 (ب) از دست دل سوخته و دیده خونبار
 (ج) در شفاخانه ایجاد به جز بی‌دردی
 (د) دل چو بیناست چه غم دیده اگر نابیناست

(۱) تشبیه - لف و نشر - تضاد - تناقض

(۳) لف و نشر - تضاد - تناقض - تشبیه

۳۱- به ترتیب در کدام دو بیت «تناقض» و در کدام دو بیت «لف و نشر» وجود دارد؟

- (الف) صنم اندر بلد کفر پرستند و صلیب
 (ب) ما دماغ خشک را از باده روشن کرده‌ایم
 (ج) هست بیماری مرا صحت چو چشم دلبران
 (د) به لطف خال و خط از عارفان ربودی دل
 (ه) به حسن خود تو شادی را بکن شاد

(۱) الف و ج - د و ه (۲) ب و ه - د و ج

۳۲- آرایه‌های مقابل همه گزینه‌ها به جز..... تماماً درست است.

(۱) روزگاری بود با هم کفر و ایمان جنگ داشت

(۲) خامی چو من بین سوخته و آتش ز جان افروخته

(۳) خنده‌ها بر شمع دارد دیده گریان ما

(۴) هرگز از می نشود جام نگویش خالی

(الف) زلف و روی تو در اسلام صلیب و صنم‌اند

(ب) بارها این شمع را از آب روشن کرده‌ایم

(ج) می‌شوم معمورتر چندان که ویرانم کنند

(د) لطیفه‌های عجب زیر دام و دانۀ توسست

(ه) غم و آنسوده ده آنسوده و غم را

(۳) د و ب - الف و ه (۴) ب و ج - د و الف

صلح داد آن زلف و عارض، کفر و ایمان را به هم

(تشخیص - لف و نشر)

گر پخته‌ای خامی مکن وان پخته در ده خام را

(تناقض - تضاد)

مو نمی‌گنجد میان گریه و مژگان ما

(لف و نشر - استعاره)

هر که چون لاله شود با دل پر خون قانع

(پارادوکس - تشبیه)

۳۳- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) ما ز آغاز و ز انجام جهان بی خبریم
- (۲) حدیث از مطرب و می گو و راز دهر کمتر جو
- (۳) چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش
- (۴) مشکل خویش بر پیر مغان بردم دوش

۳۴- مفهوم بیت «آب آتش فروز عشق آمد / آتش آب سوز عشق آمد» با کدام بیت تناسب معنایی ندارد؟

- (۱) از محبت دردها صافی شود
- (۲) از محبت تلخ‌ها شیرین شود
- (۳) این محبت هم نتیجه دانشست
- (۴) از محبت مرده زنده می‌کنند

۳۵- کدام ابیات دو به دو با هم تناسب مفهومی دارند؟

- (الف) شکر ایزد که به اقبال کله گوشه گل
  - (ب) هنر خوار شد جادویی ارجمند
  - (ج) شد آن که اهل نظر بر کناره می‌رفتند
  - (د) شده بر بدی دست دیوان دراز
- (۱) الف و ب - ج و د
- (۲) ب و ج - د و الف
- (۳) الف و ج - ب و د
- (۴) ب و الف - د و ب

۳۶- تصویر شاعرانه بیت زیر با کدام گزینه یکسان است؟

- «بگشود گره ز زلف زرتار
- (۱) سرو چمن پیش اعتدال تو پست است
  - (۲) گرد سفید برق را تا بنشانند از هوا
  - (۳) گویی برآمد گاه خواب اندر دل شب آفتاب
  - (۴) به خانه تو همه روز بامداد بود

۳۷- بیت زیر با کدام بیت تناسب معنایی ندارد؟

- «ترک گدایی مکن که گنج بیابی
- (۱) دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار
  - (۲) گدای کوی تو از هشت خلد مستغنی است
  - (۳) حافظ غبار فقر و قناعت ز رخ مشوی
  - (۴) فقر ظاهر مبین که حافظ را

۳۸- مفهوم بیت زیر با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

- «دانست که دل اسیر دارد
- (۱) درد عشق از هر که می‌پرسم جوابم می‌دهد
  - (۲) خنک آن درد که یارم به عیادت به سر آید
  - (۳) فریاد من از دست غمت عیب نباشد
  - (۴) درد دل دوستان گر تو پسندی رواست

اول و آخر این کهنه کتاب افتادست
که کس نگشود و نگشاید به حکمت این معما را
هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست
کاو به تأیید نظر حل معما می‌کرد

از محبت دردها شافی شود
از محبت مس‌ها زرین شود
کی گزافه بر چنین تختی نشست
از محبت شاه بنده می‌کنند

نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد
نهان راستی، آشکارا گزیند
هزارگونه سخن در دهان و لب خاموش
به نیکی نرفتی سخن جز به راز

محبوبه نیلگون عماری
روی تو بازار آفتاب شکسته است
موج بلند می‌شود چشمه آفتاب را
آن دم کز آه صبح تاب آتش زخم افلاک را
که آفتاب نیارد شدن بلند آنجا

از نظر رهروی که در گذر آید
گوشه تاج سلطنت می‌شکند گدای تو
اسیر عشق تو از هر دو عالم آزاد است
کاین خاک بهتر از عمل کیمیاگری
سینه گنجینه محبت اوست

دردی نه دواپذیر دارد
از که می‌پرسی که من خود عاجزم در کار خویش
درمندان به چنین درد نخواهند دوا را
کاین درد نیندارم از آن من تنهاست
هر چه مراد شماست غایت مقصود ماست

۳۹- همه گزینه‌ها دارای وزن ناهمسانی است که به دو شکل تقطیع هجایی می‌شود به‌جز.....

الف) بر دشمنان شمردم عیب نهانی خویش	ب) ای آدمی به صورت و بی‌هیچ مردمی
ج) ساقی قدحی پر کن مطرب به دفی کف زن	د) یوسف رویی، کزو فغان کرد دلم
ه) برخیز و به میخانه خرام ای بت کشمیر	
(۱) الف، ب و د	(۲) ج، د و ه

۴۰- وزن چند مصراع ناهمسان است؟

● ای خوش‌تر از جان آخر کجایی	● پادشها! چشم خرد باز کن
● بر باد داد زلف مَجَعَد را	● ای روی نکو و سلامت باد
● چون مرا بر رخ خوبت نظر افتاد	● ای آنکه ندیم باد و جامی
(۱) ۳	(۲) ۴
(۳) ۵	(۴) ۶

۴۱- کدام بیت وزنی دارد که همسان آن، بر وزن ناهمسان‌اش ترجیح دارد؟

(۱) ای به هوا و مراد این تن غدار	مانده به چنگال باز آز گرفتار
(۲) ای مر تو را گرفته بت خوش زبان زبون	تو خوش بدو سپرده دل مهربان ربون (بیعانه، مزد)
(۳) عشق تو در دل نهان شد دل زار و تن ناتوان شد	رفتی چو تیر و کمان شد از بار غم پیکر من
(۴) چون گشت جهان را دگر احوال عیانیش	زیرا که بگسترد خزان راز نهانیش

۴۲- وزن برابر کدام مصراع‌ها نادرست است؟

الف) گر دل دهی به ما ده عاشق که ما امینیم	(مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن)
ب) گرچه زان ما گشتی، سر ما چه دانی تو	(مفعول فاعلن، مفعول فاعلن)
ج) تا به روی تو شد دیده بازم	(فاعلن فاعلن فاعلن فع)
د) گفتم که ای جان خود جان چه باشد	(مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن)
ه) ای نازنین که ماه منی امشب	(مفعول فاعلات مفاعیلن)
(۱) الف و ب	(۲) د و ه
(۳) ج و ه	(۴) ب و د

۴۳- کدام یک از گزینه‌های زیر از نظر تاریخ ادبیات دوره بازگشت نادرست است؟

- (۱) از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت فتحعلی شاه رشد و شکوفایی در تاریخ ایران دیده نمی‌شود.
- (۲) مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم خان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد.
- (۳) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری از عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی است.
- (۴) زبان، تخیل و اندیشه در شعر شاعران دوره بازگشت، خیال‌انگیز و همراه با خلاقیت بود.

۴۴- کدام یک از عبارت‌های زیر مربوط به رمان‌نویسی در دوره بیداری است؟

الف) این نوع ادبی در ایران سابقه نداشت و با رفت و آمد ناصرالدین شاه به اروپا رواج یافت.
ب) در ادبیات کلاسیک فارسی، سابقه‌ای ندارد و محصول یک قرن گذشته است.
ج) در سال‌های اول مشروطه بیشتر نویسندگان مطالب خود را در این قالب منتشر می‌کردند.
د) در رشد آگاهی و تحول اندیشه ایرانیان در سال‌های قبل مشروطه مؤثر بود.
ه) در قیاس با کارهایی مثل روزنامه‌نویسی در دسر کمتری داشت.

(۱) ب و ه	(۲) الف و د	(۳) ب، ج و ه	(۴) الف، ب و د

۴۵- با توجه به توضیح برابر هر گزینه، چند مورد درست بیان شده است؟

- (الف) میرزا آقا تبریزی (اولین کسی که به نمایشنامه‌نویسی پرداخت، زبان او، مثل نثر داستانی قبل مشروطه، ساده و روان بود).
 (ب) جیمز موریه (مترجم کتاب سرگذشت حاجی بابای اصفهانی، ترجمه با تأسیس چاپخانه در زمان فتحعلی شاه آغاز شد).
 (ج) قائم مقام فراهانی (نویسنده کتاب «منشآت»، احیاکننده نثر فارسی، از سیاست‌مداران دوره بازگشت)
 (د) ناظم الاسلام کرمانی (نویسنده کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» تحقیقات ادبی و تاریخی به خاطر مسائل سیاسی و پریشانی جامعه مورد توجه اهل قلم بود).

(ه) علامه علی‌اکبر دهخدا (نویسنده کتاب «لغت‌نامه»، مجموعه نوشته‌های طنزآمیز او با عنوان «امثال و حکم» منتشر شد).

(۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴) ۴

۴۶- همه گزینه‌ها از جمله شاعران و نویسندگان عصر بیداری هستند به جز .....

(۱) میرزا حبیب اصفهانی - میرزا حسن خان بدیع - محمدباقر میرزا خسروی

(۲) ملک‌الشعراى بهار - زین‌العابدین مراغه‌ای - عبدالرحیم طالبوف

(۳) ایرج میرزا - میرزا آقاخان کرمانی - مجمر اصفهانی

(۴) میرزا یوسف‌خان اعتصامی - میرزاده عشقی - فرخی یزدی

۴۷- در کدام گزینه تلمیح به کار نرفته است؟

(۱) دوزخ شرری ز آتش سینه ماست

(۲) گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ

(۳) حرفی است این که خضر به آب بقا رسید

(۴) جانم فدای تو که دل مرده ره‌ی

۴۸- به ترتیب در چند گزینه آرایه‌های «تضمین و تلمیح» به کار رفته است؟

(الف) چه زخم چونای هر دم ز نوای شوق او دم

(ب) بی تربیت آزادی و قانون نتوان داشت

(ج) یار بی‌پرده از در و دیوار

(د) شده انتظارم از حد چه شود ز در آیی

(ه) هر کت از زر بازگوید اوست دقیانوس تو

(و) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم

(۱) ۳، ۲ (۲) ۲، ۱ (۳) ۳، ۳ (۴) ۲، ۳

۴۹- در کدام بیت آرایه‌های «تضاد، تناقض و تلمیح» دیده می‌شود؟

(۱) تا به زهر بی‌نیازی تیغ خود را آب داد

(۲) کرد مشهور دو عالم صائب گمنام را

(۳) خاک را چون مرغ عیسی شهپر پرواز داد

(۴) حکم ما بر وحش و طیر این بیابان می‌رود

۵۰- در بیت زیر کدام آرایه‌های ادبی به کار رفته است؟

«من از اثر عشق، سیه‌بخت و سیه‌روز

(۱) لف و نشر، تضاد

(۳) مراعات‌النظیر، کنایه

(۲) تکرار، حسن تعلیل

(۴) مراعات‌النظیر، حس‌آمیزی

۵۱- به ترتیب، هر یک از موارد زیر، به کدام نوع از دانش اشاره می‌کند؟

(الف) شناخت دقیق مسائل	(ب) استفاده از آن در تعامل با یکدیگر
(ج) دانش حاصل از زندگی	(د) دانش دقیق‌تر و عمیق‌تر
(۱) علمی - عمومی - علمی - عمومی	(۲) عمومی - علمی - عمومی - عمومی
(۳) علمی - عمومی - عمومی - علمی	(۴) عمومی - علمی - علمی - علمی

۵۲- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با تعارضات بین دانش علمی و عمومی درست است؛ ولی در مورد دانش عمومی درست نیست؟

- (۱) این تعارض، پیامد سرایت رویکرد تجربی جهان متجدد به جوامع دیگری است که علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند - انسان‌ها مجبورند به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای هر یک از کنش‌های خود را تولید کنند.
- (۲) در شرایط تعارض، ارتباط دو سوپه میان دانش حاصل از زندگی و دانش علمی قطع می‌شود. - گمان می‌کنیم این دانش اهمیت چندانی ندارد و اغلب متوجه آن نیستیم.
- (۳) جهان متجدد بر اساس هویت دینی، علم تجربی و عقلانی را نیز معتبر می‌داند و رسوخ این رویکرد میان دانش علمی و عمومی، چالش ایجاد می‌کند - تلاش‌های علمی عالمان، قدرت دفاع از حقایق موجود را پدید می‌آورد.
- (۴) در شرایط تعارض، دانش علمی، دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد - مانند هوا برای انسان است و انسان هنگامی متوجه آن می‌شود که تغییری در آن رخ دهد و تنفس را با مشکل مواجه نماید.

۵۳- علت هر یک از موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) دشواری پیش‌بینی در علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی
- (ب) اهمیت بیشتر علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی
- (۱) آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و سایر پدیده‌های اجتماعی و تنوع آنها - ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و همچنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.
- (۲) نقد و اصلاح ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و داوری در مورد آنها - به انسان قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث طبیعی را می‌دهد.
- (۳) موضع‌گیری دانشمندان و فرصت انتقاد آنان از پدیده‌های اجتماعی - زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف و طبیعت را از یکدیگر فراهم می‌کند.
- (۴) آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و سایر پدیده‌های اجتماعی - زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف و طبیعت را از یکدیگر فراهم می‌کند.

۵۴- به ترتیب، هر یک از موارد زیر با کدام گزینه مرتبط است؟

- (الف) تغییر رویکرد آلفرد نوبل، شیمی‌دان سوئدی، پس از انتشار خبر دروغین فوت‌اش در یک روزنامه و سعی او در ارائه تصویری مناسب برای آیندگان
- (ب) جامعه‌شناسی کلان بررسی و مطالعه این پدیده‌های اجتماعی را بر عهده دارد.
- (۱) فراهم شدن زمینه فهم متقابل انسان‌ها از یکدیگر توسط علوم اجتماعی - ساختار اجتماعی
- (۲) داوری علوم اجتماعی درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها - ساختار اجتماعی
- (۳) فراهم شدن زمینه فهم متقابل انسان‌ها از یکدیگر توسط علوم اجتماعی - کنش اجتماعی
- (۴) داوری علوم اجتماعی درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها - کنش اجتماعی

۵۵- به ترتیب، نتیجه هر یک از موارد زیر، به درستی در کدام گزینه آمده است؟

الف) امکان همدلی و همراهی در علوم اجتماعی

ب) امکان انتقاد نسبت به خطاهای رفتاری در علوم اجتماعی

ج) واکنش و موضع‌گیری مناسب توسط دانشمندان علوم اجتماعی

۱) ظرفیت داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های رفتاری خود و دیگران - فهم معانی کنش‌های دیگران - داوری و انتقاد دربارهٔ کنش‌های اجتماعی

۲) فهم معانی کنش‌های دیگران - ظرفیت داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های رفتاری خود و دیگران - داوری و انتقاد دربارهٔ کنش‌های اجتماعی

۳) ظرفیت داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های رفتاری خود و دیگران - داوری و انتقاد دربارهٔ کنش‌های اجتماعی - شناسایی کنش‌های اجتماعی انسان‌ها

۴) فهم معانی کنش‌های دیگران - ظرفیت داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های رفتاری خود و دیگران - شناسایی کنش‌های اجتماعی انسان‌ها

۵۶- کدام گزینه در رابطه با نظام اجتماعی نا درست است؟

۱) منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.

۲) نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و در بلند مدت خود را حفظ نماید.

۳) ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی نظام اجتماعی نامیده می‌شود، نظام اجتماعی را در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید.

۴) نظام اجتماعی مانند خودرویی است که روشن شده و در حرکت است و یک ساختار اجتماعی پویا است.

۵۷- به ترتیب، پاسخ هر یک از سؤالات زیر، کدام گزینه است؟

الف) به وسیلهٔ هنر آشنایی‌زدایی از امر مأنوس، چه چیزهایی را می‌توان کشف کرد؟

ب) نظم اجتماعی نتیجهٔ چه چیزی است؟

۱) بی‌نظمی‌هایی که به دلیل عادت کردن به نظم برای ما قابل تشخیص نبودند - امکان پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها

۲) نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز موجود در زندگی انسان - قواعدی که انسان‌ها برای زندگی کردن پذیرفته‌اند.

۳) بی‌نظمی‌هایی که به دلیل عادت کردن به نظم برای ما قابل تشخیص نبودند - قواعدی که انسان‌ها برای زندگی کردن پذیرفته‌اند.

۴) نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز موجود در زندگی انسان - امکان پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها

۵۸- با توجه به دیدگاه جامعه‌شناسی تبیینی، موارد زیر با کدام مفاهیم مرتبط است؟

الف) شناخت و کنترل جامعه و برقراری نظم اجتماعی

ب) الگو گرفتن از علوم طبیعی

ج) ترسیم مسیر یکسان پیشرفت برای همه جوامع

۱) موضوع جامعه‌شناسی تبیینی - یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - هدف جامعه‌شناسی تبیینی

۲) هدف جامعه‌شناسی تبیینی - روش جامعه‌شناسی تبیینی - تفاوت کمی میان جوامع مختلف

۳) روش جامعه‌شناسی تبیینی - هدف جامعه‌شناسی تبیینی - یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه

۴) یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - روش جامعه‌شناسی تبیینی - تسلط انسان بر جامعه

۵۹- به ترتیب، ارتباط هر یک از موارد زیر، به درستی در کدام گزینه دیده می‌شود؟

الف) نظم اجتماعی با قواعد اجتماعی

ب) ساختار اجتماعی با سازمان

ج) نظام اجتماعی با ساختار اجتماعی

۱) نظم اجتماعی در نتیجه قواعد اجتماعی ایجاد می‌شود - ساختار اجتماعی در سازمان نمود پیدا می‌کند - نظام اجتماعی، یک ساختار اجتماعی پویاست.

۲) قواعد اجتماعی مقدمه نظم اجتماعی است - ساختار اجتماعی، مجموعه‌ای از سازمان‌ها است - نظام اجتماعی، مقدم بر ساختار اجتماعی است.

۳) نظم اجتماعی ایجادکننده قواعد اجتماعی است - سازمان در ساختار اجتماعی نمود پیدا می‌کند - ساختار اجتماعی، مقدم بر نظام اجتماعی است.

۴) قواعد اجتماعی در نتیجه نظم اجتماعی ایجاد می‌شود - سازمان، مجموعه ساختارهای اجتماعی است - ساختار اجتماعی، یک نظام اجتماعی پویاست.

۶۰- به ترتیب، هر یک از موارد زیر، پیامد، علت و معنای کدام مورد است؟

الف) تضمین پیش‌بینی رفتارها با تطمیع و تهدید و اجبار

ب) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی

ج) تلاش جامعه‌شناس برای نزدیک شدن به موقعیت اجتماعی و ابعاد آن

۱) جوامعی که نظم اجتماعی را از منظر مشارکت و رغبت برقرار می‌کنند - یکسان‌انگاری روش مطالعه طبیعت و نظم اجتماعی - عادت‌زدایی

۲) برقراری نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی - شناخت نظم اجتماعی همانند شناخت طبیعت - آشنایی‌زایی

۳) برقراری نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی - پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه - آشنایی‌زایی

۴) جوامعی که نظم اجتماعی را از منظر تبیین برقرار می‌کنند - برجسته کردن شباهت‌های جامعه و پدیده‌های طبیعی - عادت‌زدایی

۶۱- کدام گزینه در ارتباط با خشت بنای جامعه درست ولی در رابطه با نظم اجتماعی درست نیست؟

۱) کنش اجتماعی و پیامد پدیده‌های اجتماعی کلان است - نظم اجتماعی بر انسان‌ها مسلط است و سرنوشت آنها را تعیین می‌کند.

۲) میزان تأثیرگذاری کنش‌های اجتماعی همه اعضای جامعه یکسان است - انسان‌ها قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود نظم اجتماعی را تغییر دهند.

۳) ساختارهای اجتماعی با کنش‌های افراد به وجود می‌آیند و برقرار می‌مانند. - زندگی اجتماعی انسان و نظم هم‌زاد یکدیگرند ولی انسان‌ها صرفاً مجریان نظم هستند.

۴) در جنگ‌های نامنظم افراد از نظم موجود پیروی نمی‌کنند - هر جامعه‌ای نظم دارد و این نظم تا حد زیادی حاکم بر افراد است.

۶۲- هر یک از عبارات زیر به کدام یک از پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی اشاره دارد؟ (به ترتیب)

الف) با استفاده از روش‌های تجربی نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک رذیلت اخلاقی است.

ب) سرگرمی و هیجان از عوامل اصلی حضور افراطی جوانان و نوجوانان در فضاهای مجازی است.

ج) ماکس وبر، از سلطه نظمی که گویا هدفی جدای از انسان‌ها و نیازهای واقعی آنها دارد، به قفس آهنین تعبیر می‌کند.

د) پیشرفت‌های چشمگیر جهان غرب در حوزه صنعت و فضا به فراگیرتر و عمیق‌تر شدن فجایع انسانی و زیست محیطی منجر شد.

۱) افول معانی - رکود اراده‌ها - افول معانی - سقوط ارزش‌ها

۲) سقوط ارزش‌ها - افول معانی - رکود اراده‌ها - سقوط ارزش‌ها

۳) افول معانی - افول معانی - رکود اراده‌ها - رکود اراده‌ها

۴) سقوط ارزش‌ها - رکود اراده‌ها - افول معانی - رکود اراده‌ها

۶۳- با استفاده از اطلاعات موجود در جدول قسمت‌های مشخص شده را تکمیل کنید.

مفهوم	توضیح
(الف)	نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌ها
(ب)	قوانین همه جایی و همیشگی
(ج)	همه دانش‌ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند.
(د)	مطالعه تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص

- (۱) هویت‌زدایی - تفسیر - تفهم - مطالعه موردی
 (۲) تبیین - تفسیر - تفهم - مشاهده مشارکتی
 (۳) هویت‌زدایی - تبیین - تفسیر - مطالعه موردی
 (۴) تبیین - تفهیم - تفسیر - مشاهده مشارکتی

۶۴- کدام گزینه به درستی به دیدگاه ماکس وبر در مورد «ارزش علمی داشتن مطالعات» اشاره دارد؟

- (۱) از نظر ماکس وبر، جامعه‌شناس فقط می‌تواند هنجارها و نمادهای اجتماعی را داوری کند؛ برخلاف آرمان‌ها و ارزش‌ها که چون پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، قابل داوری علمی نیستند.
 (۲) تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تفسیری بود، می‌انگاشت.
 (۳) وبر با اینکه فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست، اما از آنجا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود و گرنه ارزش علمی ندارد.
 (۴) ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آنها را فهمید و به همین دلیل فهم معنا از طریق تفهم و تفسیر مهمترین عامل علمی بودن مطالعات است.

۶۵- هر یک از عبارات زیر را از حیث درست و نادرست بودن مشخص کنید.

- (الف) علوم انسانی از این نظر که به انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان می‌پردازند، «علوم انتقادی» گفته می‌شوند.
 (ب) آشنای‌دایی که معنای عادت‌زدایی نیز می‌دهد ابتدا در حوزه هنر مطرح شد و سپس به علوم اجتماعی راه یافت.
 (ج) سربازان جنگ‌های نامنظم به سبب انگیزه‌های نظامی و آرمان‌هایشان، توانی فراتر از نظم موجود به دست می‌آورند.
 (د) پس از انقلاب صنعتی، مسئله خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد.

- (۱) درست - نادرست - درست - نادرست
 (۲) نادرست - درست - درست - نادرست
 (۳) نادرست - درست - درست - نادرست
 (۴) درست - نادرست - نادرست - درست

دفترچه شماره ۲

کد مدرسه

آزمون

۸

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

پایه

۱۲

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۲۰

آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی

مدت پاسخ‌گویی: ۶۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۶۵

عنوان مواد امتحانی آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی
۱	زبان عربی	۲۰	۶۶	۸۵	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۳	۸۶	۹۸	۲۰ دقیقه
۳	جغرافیا	۱۲	۹۹	۱۱۰	
۴	فلسفه و منطق	۲۰	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه

مواد امتحانی	سرفصل دهم	سرفصل یازدهم	سرفصل دوازدهم
زبان عربی	—	—	نیمسال اول
تاریخ	—	—	نیمسال اول
جغرافیا	—	—	نیمسال اول
فلسفه و منطق	—	—	نیمسال اول

تمامی حقوق مادی و معنوی آزمون، متعلق به مرکز سنجش آموزش مدارس برتر بوده و هرگونه استفاده از آن بدون داشتن اجازه‌نامه کتبی از این مرکز، خلاف قانون و عرف و قابل پیگیری می‌باشد.

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

■ ■ عَيْنَ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجَمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (٦٦-٧٤)

٦٦- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَتْهُمْ بَنِيَانٍ مَرْصُوعًا﴾:

- ١) بی‌گمان خدا کسانی را که در راهش صف در صف می‌جنگند، دوست دارد، گویی آنها ساختمان‌های استوار هستند!
- ٢) قطعاً خداوند کسانی را که در راهش در یک صف می‌کشند، دوست دارد، گویی آنها مانند یک ساختمان استوارند!
- ٣) همانا خداوند کسانی را دوست دارد که مانند ساختمان‌هایی که استوار است صف در صف در راه او می‌جنگند!
- ٤) بدون شک خدا کسانی را که در راهش صف در صف کشته می‌شوند، دوست دارد، زیرا آنها مانند ساختمان استواری هستند!

٦٧- ﴿إِذَا طَلَبْنَا أَنْ يُرْفَعَ قَدْرُنَا فَلَنُحَسِّنْ أَعْمَالَنَا وَنَعْلَمَ أَنَّهُ لَا قَوْلَ يَقْدِرُ عَلَيَّ ذَلِكَ﴾:

- ١) اگر بخواهیم که ارزشمان را بالا ببریم، پس باید کارهایمان را به نیکی انجام دهیم و بدانیم که یک سخن نمی‌تواند آن را انجام دهد!
- ٢) هرگاه بخواهیم که ارزشمان بالا برده شود، پس باید کارهایمان را به خوبی انجام دهیم و بدانیم که هیچ گفته‌ای قادر به (انجام) آن نیست!

٣) هرگاه خواستیم که ارزشمان بالا برود، پس باید کارهای نیک انجام دهیم و بدانیم که هیچ گفته‌ای قادر به آن نیست!

٤) اگر خواستیم ارزش خود را بالا ببریم، پس باید کارهای خوب خود را انجام دهیم و بدانیم که هیچ سخنی قادر به آن نیست!

٦٨- ﴿لَيْتَنَا نُدْرِكُ أَنْتَنَا خُلُقًا مِنْ طِينَةٍ وَ نَرَى عِظْمَةَ عَالِمِ الْاِنطَوَى فِي وَجُودِنَا حَتَّى فِي لِحْمِنَا وَعِظْمَانَا﴾:

- ١) کاش درک می‌کردیم که ما از تکه گلی آفریده شدیم و بزرگی جهانی را می‌دیدیم که در وجودمان حتی در گوشت‌ها و استخوان‌هایمان در هم پیچیده می‌شود!
- ٢) امید است درک کنیم که خداوند ما را از گل آفریده است و بزرگی جهانی را ببینیم که در وجود ما حتی در گوشت‌ها و استخوانمان در هم پیچیده شده است!
- ٣) ای کاش بفهمیم که ما از یک تکه گل آفریده شده‌ایم و بزرگی جهانی را ببینیم که در وجودمان حتی در گوشت‌ها و استخوان‌هایمان در هم پیچیده شده است!
- ٤) شاید بتوانیم بفهمیم که ما از یک تکه گل آفریده شدیم و بزرگی جهانی را ببینیم که در وجودمان حتی در گوشت‌ها و استخوانمان در هم پیچیده است!

٦٩- ﴿أَيُّهَا الْإِنْسَانُ لَا تَبْتَغِ نَفْسَكَ أَمَامَ النَّاسِ وَلَكِنْ لَا تَحْزَنْكَ أَقْوَالُهُمْ وَ لَا تَسْمَحْ لَهُمْ أَنْ يُضْعَفُوا عِزْمَكَ فَوَاصِلِ طَرِيقِكَ وَ هُوَ حَقٌّ!﴾: ای انسان، ...

- ١) تو نباید نفست را در برابر مردم بی‌گناه بشماری، اما از سخنان غمگین نشو و به آنان اجازه نده که عزمت را تضعیف کنند، پس به راحت ادامه بده در حالی که آن حق است!
- ٢) نفست را در برابر مردم بی‌گناه ندان، ولی نباید از سخنان آنان ناراحت شوی و به آنان اجازه دهی که عزمت را تضعیف کنند، پس به راحت ادامه بده در حالی که آن حق است!
- ٣) نفس خود را در برابر مردم بی‌گناه نشمار، اما سخنان آنان نباید تو را ناراحت کند و نباید به آنان اجازه دهی که عزمت را تضعیف کنند، پس باید به راحت ادامه دهی در حالی که آن حق است!
- ٤) نفست را در برابر مردم بی‌گناه مشمار، ولی سخنان آنان تو را ناراحت نکند و به آنان اجازه نده که عزمت را تضعیف کنند، پس به راحت ادامه بده در حالی که آن حق است!

۷۰- «بنی هذا العالم المختبر صغيراً ليجري تجاربه فيه دُوباً وواصل محاولاته حتى استطاع أن يخترع مادة أقبل كثير من شركات البناء على شرائها!»:

- ۱) این دانشمند آزمایشگاه را کوچک ساخت تا تجربه‌هایش را با پشتکار در آن اجرا کند و به تلاش‌های خود ادامه داد تا اینکه توانست ماده‌ای را اختراع کند که بسیاری از شرکت‌های ساختمانی به خرید آن روی آوردند!
- ۲) این دانشمند آزمایشگاه کوچکی ساخت تا در آن تجربه‌هایش را با پشتکار اجرا کند و به تلاش‌های خودش ادامه داد تا بتواند ماده‌ای اختراع کند که بسیاری از شرکت‌های ساختمانی خرید آن را قبول کردند!
- ۳) این دانشمند آزمایشگاه کوچکی ساخت تا در آن تجربه‌هایش را با پشتکار اجرا کند و به تلاش‌های خویش ادامه داد تا اینکه توانست ماده‌ای اختراع کند که بیشتر شرکت‌های ساختمانی به خرید آن روی بیاورند!
- ۴) این دانشمند آزمایشگاه را کوچک ساخت تا تجربه‌هایش را با پشتکار در آن اجرا کند و به تلاش‌هایش ادامه داد تا بتواند ماده‌ای را اختراع کند که بسیاری از شرکت‌های ساختمانی خرید آن را پذیرفتند!

۷۱- عین الصحیح:

- ۱) يقول بعضنا: لا نرحم الذي لا يرحم الآخرين: بعضی از ما می‌گویند: ما به کسی که به دیگران رحم نمی‌کند، رحم نمی‌کنیم!
- ۲) كيف تُحبون الله و أنتم لا تعملون بما أمركم: چگونه خدا را دوست دارید و به آنچه به شما امر کرده است، عمل نمی‌کنید!
- ۳) إنما قدرنا بالقول مع الفعل فسار عوا في العمل: یقیناً ارزش ما به سخن همراه عمل است، پس در عمل بشتابید!
- ۴) إلهي، عاملنا بفضلك عالمين بأننا مُذنبون: خدایا، با لطفت با ما رفتار کن در حالی که می‌دانیم که ما گناهکاریم!

۷۲- عین الصحیح:

- ۱) إذا تُريد أن تنجح في عملنا فلنُقم به وحيداً: هرگاه بخواهیم که در کارمان موفق شویم، پس باید به تنهایی برخیزیم!
- ۲) كل طعام لم يذكر اسم الله عليه لا بركة فيه: هر غذایی که نام خدا بر آن یاد نشود هیچ برکتی در آن نیست!
- ۳) قد تُصاد بعض الحيوانات لصناعة مواد التجميل: برخی از حیوانات گاهی برای ساخت مواد آرایشی شکار می‌شوند!
- ۴) لو أعطيت الذهب على أن أمتنع عن المطالعة ما فعلت: اگر به من طلا بدهند که از مطالعه خودداری کنم، انجام نمی‌دهم!

۷۳-

بازیکنان ایرانی، لبخندزنان از مسابقه بازمی‌گشتند!:

- ۱) اللّاعبون الإيرانيون المبتسمون كانوا يرجعون من المسابقة!
- ۲) كان اللّاعبون الإيرانيون يرجعون من المسابقة مبتسمين!
- ۳) اللّاعبون الإيرانيون يرجعون من المسابقة و هم مبتسمين!
- ۴) كان لاعبون إيرانيون يرجعون من المسابقة مبتسمين!

۷۴- عین الأقرب في المفهوم: «خُذوا الحق من أهل الباطل و لا تأخذوا الباطل من أهل الحق!»

- ۱) «يشتر عباد الذين يستمعون القول فيتبعون أحسنه»
- ۲) لينظر الإنسان إلى علمه أنه عمّن يأخذه!

- ۳) حق اندر کسوت حق، دین حق دان
- ۴) پس مگو کین جمله دمها باطل‌اند
- حق اندر باطل آمد کار شیطان
- باطلان بر سوی حق دام دل‌اند

■ ■ ■ اقرأ النص التالي بدقة، ثم أجب عن الأسئلة بما يناسب النص: (۷۵-۷۹)

«كَانَ الشَّيْخُ قَدْ حَدَّقَ (خبره شدن) فِي أَنْفَاقِ الْمَدِينَةِ الْقَدِيمَةِ، تِلْكَ الْبِنْيَانِ الْمَرْصُوصِ الَّذِي شَهِدَ عَلَى عُصُورٍ مَضَتْ. يَجْعَلُ يَدَهُ عَلَى الْحَجَرِ الصُّلْبِ، وَ يَتَذَكَّرُ قِصَصَ آبَائِهِ وَ أَجْدَادِهِ عَنِ عَظَمَةِ هَذِهِ الْمَدِينَةِ، وَ كَيْفَ كَانَ لِحْمُهَا وَ عَظْمُهَا مِنْ صُخُورِ هَذِهِ الْأَرْضِ.

نَظَرَ الشَّيْخُ إِلَى أَوْلَادِهِ الَّذِينَ يَلْعَبُونَ حَوْلَهُ فَرِحِينَ وَ هُمْ يَلْهَوْنَ بِالْعَابِهِمِ الْحَدِيثَةِ، تِلْكَ الْأَلْعَابِ الَّتِي تَعْتَمِدُ عَلَى أَحْدَثِ التَّقْنِيَّاتِ. يَبْتَسِمُ الشَّيْخُ، وَ يَتَذَكَّرُ كَيْفَ كَانَ هُوَ وَ أَقْرَانُهُ (همسالانش) لَا يَلْعَبُونَ إِلَّا بِالْحَجَارِ وَ الْأَخْشَابِ، وَ كَيْفَ كَانُوا يَأْمَلُونَ بِتَطْوِيرِ مَدِينَتِهِمْ.

هُوَ كَانَ يَسْأَلُ مِنْ نَفْسِهِ: مَا أَسْرَعُ الزَّمَنُ! وَ كَيْفَ تَغَيَّرَتِ الْحَيَاةُ؟ لَقَدْ سَهَلَتِ التَّقْنِيَّةُ حَيَاتِنَا، وَ أَصْبَحَتِ مَدِينَتُنَا عَاصِمَةً لِلتَّكْنُولُوجِيَا وَ النَّطُورِ. وَلَكِنْ، هَلْ حَقَّقْنَا كُلَّ أَحْلَامِنَا؟ هَلْ أَصْبَحَتِ حَيَاتُنَا كَمَا كُنَّا نَتَصَوَّرُهَا؟

كَانَ يَشْعُرُ بِالْخَبِيَّةِ، فَهُوَ يَرَى أَنَّ بَعْضَ الشَّبَابِ قَدْ انزَعَجَ مِنَ الثَّرَاثِ، وَ لَا يَهْتَمُّ بِتَارِيخِ الْمَدِينَةِ. خَافَ الشَّيْخُ أَنْ يَنْسُوا جُذُورَهُمْ، وَ أَنْ يَصْبَحُوا مَجْرَدَ أَرْقَامٍ فِي عَالَمِ افْتِرَاضِيٍّ (دنیای مجازی).

كَانَ يَقُولُ الشَّيْخُ فِي نَفْسِهِ: لَعَلَّ أَبْنَانِي يَفْهَمُونَ يَوْمًا مَا أَمِّيَّةُ الْحَفَاظِ عَلَى الثَّرَاثِ، وَ أَنَّ التَّطَوُّرَ الْحَقِيقِيَّ هُوَ الَّذِي يَجْمَعُ بَيْنَ الْمَاضِي وَ الْحَاضِرِ وَ الْمُسْتَقْبَلِ. إِنَّ الْبِنْيَانِ الْمَرْصُوصَ هُوَ عَمُودٌ صُلْبٌ لِهَذِهِ الْمَدِينَةِ، وَ هُوَ الَّذِي يَضْمُنُ اسْتِمْرَارَهَا وَازْدِهَارَهَا (شكوفایی).

٧٥- ما هو الشعور الذي يُسيطر على الشيخ عندما ينظر إلى أولاده وهم يلعبون بالألعاب الحديثة؟

(١) الحزن على الأيام الماضية!

(٢) الفرح بالتطور و تسهيل و التقنيات الجديدة!

(٣) يغلب عليه مُختلطٌ من الخوف و خيبة الأمل و الرجاء!

(٤) الغضب من تغيير المُدن و المجتمعات و تقدّمها!

٧٦- ما هو أكبر الخوف للشيخ بالنسبة لشباب جيله (نسل)؟

(١) أن يُصبحوا غير نشيطين و غير مسؤولين!

(٢) خاف أن ينسوا ثرائهم و هويتهم!

(٣) أنهم لا يُصبحوا مشغولين إلا بتكنولوجيا!

(٤) أن يُهاجروا إلى بلدان أخرى!

٧٧- ما هو الهدف الرئيسي من النص؟

(١) نقد تطوّر التكنولوجيا و تأثيرها السيئ على المجتمع!

(٢) التأكيد على أهمية الحفاظ على التراث مع التطوّر و التقدّم!

(٣) وصف التغيرات التي تحدث في المجتمعات!

(٤) تشجيع الشباب على الابتكار و الإبداع!

■ عَيْن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي: (٧٨ و ٧٩)

٧٨- «فرحين - عاصمة - تغيرت - أحدث»: اسم - مفرد مؤنث - اسم فاعل - معرب - نكرة / خبر لفاعل ناقص و منصوب

(١) عاصمة: اسم - مفرد مؤنث - اسم فاعل - معرب - نكرة / خبر لفاعل ناقص و منصوب

(٢) تغيرت: فعل ماضٍ - المفرد المؤنث الغائب - من باب تفعّل - لازم - مبني / فعل و مع فاعله جملة فعلية

(٣) فرحين: اسم - جمع سالم للمذكر - حروفه الأصلية: «ف ر ح» - نكرة - معرب / حال و منصوب

(٤) أحدث: فعل ماضٍ - للغائب - ثلاثي مزيد من باب إفعال (له حرف زائد) / فعل و مفعوله «التقنيات»

٧٩- «الحديثة - انزعج - المرصوص - البنيان»: انزعج: فعل ماضٍ - مفرد مذكر للغائب - ثلاثي مزيد من باب انفعال - له حرفان زائدان: الف - ن / فعل و الجملة فعلية

(١) انزعج: فعل ماضٍ - مفرد مذكر للغائب - ثلاثي مزيد من باب انفعال - له حرفان زائدان: الف - ن / فعل و الجملة فعلية

(٢) المرصوص: اسم - مفرد مذكر - اسم مفعول مأخوذ من فعل مجرد ثلاثي - معرّف بأل - معرب / صفة و إعرابه بالتبعية

(٣) البنيان: اسم مثنى مذكر (مفرده «بني») - معرب - معرّف بأل / اسم لحرف مشبه بالفعل و منصوب بالفتحة

(٤) الحديثة: اسم مفرد مؤنث (على وزن «فعلية») - معرب - معرّف بأل - معرب / الصفة و مجرور بالكسرة بالتبعية من

موصوفها «ألعاب»

■ عَيْن المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية: (٨٥-٨٠)

٨٠- عَيْن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

(١) يَفْتَخِرُ الإنسان بالتَّسَبُّبِ جاهلاً و النَّاسُ لِأَمِّ و لِأَبِ!

(٢) اسْتَخْرَاجُ الزَّيْتِ مِنْ كَيْدِ الْحَوْتِ لِصِنَاعَةِ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ!

(٣) أَقْبِلْ عَلَى شِرَاءِ الدِّيْنَامِيْتِ رُؤْسَاءِ الْبِنَاءِ مُشْتَاقِيْنِ لِتَسْهِيْلِ الْأَعْمَالِ!

(٤) رَاحَتِ الطِّفْلَةُ الصَّغِيرَةُ نَحْوَ أَبِيهَا و لَكِنَّ الْوَالِدَ لَمْ يَقْبَلْهَا!

٨١- «ليس سيف أقطع من الحق!» عَيْن الصحيح مع «لا» النافية للجنس:

(١) لا سيف أقطع من الحق!

(٢) لا سيفاً أقطع من الحق!

(٣) لا السيف أقطع من الحق!

(٤) لا سيف أقطع من الحق!

۸۲- عین الخطأ:

- ۱) يكاد المطر ينزل! = المطر ينزل عن قريب!
- ۲) لا سحاب في السماء! = ما من سحاب في السماء!
- ۳) لعن الله تعالى يغفر ذنوبنا! = عسى الله تعالى أن يغفر ذنوبنا!
- ۴) ليت هذه القصيدة تُقرأ في الصفت! = قد تُقرأ هذه القصيدة في الصفت!

۸۳- عین عبارة لا ريب في وقوعها:

- ۱) أظن أن أحسن التعريف للإنسان هو أنه كائنٌ يتعود على كل شيء!
- ۲) إن تدعك قدرتك على الظلم بالناس فلا تنس أن ربك هو الأقدار!
- ۳) إن تكامل الإنسان منذ خلقته أمرٌ قد حدث تدريجياً!
- ۴) كأن الإنسان لا يعلم أنه قد خلق من طين!

۸۴- عین «فانية» تكون حالاً:

- ۱) هذه الحياة الدنيا قد جذبت كثيراً من الناس و هي فانية!
- ۲) أيها الناس؛ لم تطلبون الدنيا فانية و لا تطلبون الآخرة باقية!
- ۳) ما كنا نحسب هذه النعمة فانية و نظن أنها سوف تبقى دائماً!
- ۴) بعض الناس تمسكوا بالماديات و نسوا أن هذه الدنيا فانية!

۸۵- عین اسماً قد بُنيت حالته:

- ۱) شاهدت علماء دؤوبين يعملون في هذا المصنع برغبة و نشاط!
- ۲) كان العلماء الذين يعملون على تطوير هذه المادة دؤوبين!
- ۳) كيف يكون المؤمن مؤمناً و هو قد يصبح مأیوساً من روح الله!
- ۴) إن تأملت في المسائل الصعبة كثيراً تصير سهلة لك!

تاریخ

۸۶- در پی کدام تحول در دوره قاجار، کتیبه‌های بیستون و طاق‌بستان رمزگشایی شد و اطلاعات جدیدی درباره تاریخ ایران به دست آمد؟

۱) آشنایی مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی

۲) گسترش فعالیت علمی شرق‌شناسان

۳) ترجمه آثار غرب به زبان فارسی

۴) تأسیس مدارس جدید به سبک اروپایی در ایران

۸۷- هر کدام از عبارتهای زیر با کدام شخص مرتبط است؟

الف) از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی و نویسنده تاریخ ذوالقرنین.

ب) وی در رساله «ایراد» شیوه تاریخ‌نویسی رضاقلی‌خان هدایت را مورد انتقاد قرار داد.

ج) از مورخان عصر ناصری و نخستین کسی که واقعیت قتل امیرکبیر را در اثر خویش بازتاب داده است.

د) مؤسس اولین روزنامه ایران

۱) خاوری شیرازی - میرزا فتحعلی آخوندزاده - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا صالح شیرازی

۲) میرزا فتحعلی آخوندزاده - میرزا آقاخان کرمانی - میرزا صالح شیرازی - امیرکبیر

۳) میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا فتحعلی آخوندزاده - ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا صالح شیرازی

۴) خاوری شیرازی - ناظم‌الاسلام کرمانی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - امیرکبیر

۸۸- کدام یک از گزینه‌های زیر جزء عوامل مؤثر در رونق اقتصادی در دوره کریم‌خان زند نیست؟

(۱) کاهش مالیات‌ها

(۲) دربار کم‌تجمل

(۳) موفقیت در جنگ‌های داخلی

(۴) تلاش برای تثبیت قیمت کالاها

۸۹- پاسخ هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(الف) کشورهای اروپایی به چه بهانه‌ای در امور داخلی عثمانی دخالت می‌کردند؟

(ب) استعمارگران اروپایی چگونه توانستند بخش‌هایی از هند را تصرف کنند؟

(ج) دولت آمریکا با توجه به کدام اقدام توانست به پیشرفت‌های وسیع دست یابد؟

(د) کدام روشنفکر فرانسوی از اطاعت انسان از عقل و مبارزه با خرافات سخن می‌گفت؟

(۱) دریافت امتیازات تجاری و گمرکی - با دامن زدن به اختلافات دینی و قومی - کشتار وسیع سرخ‌پوستان - مونتسکیو

(۲) دفاع از حقوق اقلیت‌ها - با سرکوب شورش سربازان هندی - بهره‌گیری از نیروی کار بردگان آفریقایی - ولتر

(۳) دریافت امتیازات تجاری و گمرکی - با سرکوب شورش سربازان هندی - کشتار وسیع سرخ‌پوستان - روسو

(۴) دفاع از حقوق اقلیت‌ها - با دامن زدن به اختلافات دینی و قومی - بهره‌گیری از نیروی کار بردگان آفریقایی - ولتر

۹۰- کدام موارد از اهداف امیرکبیر در تأسیس مدرسه دارالفنون می‌باشد؟

(الف) ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه‌خواهی و حکومت قانون

(ب) آموختن دانش نظامی جدید و اشاعه آن

(ج) فراهم آوردن شرایط سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه

(د) تقویت توان جنگی و دفاعی کشور

(۱) الف و ج

(۲) ب و د

(۳) الف، ب و ج

(۴) همه موارد

۹۱- در دوره قاجار قضات محاکم شرع کدام دسته از دعاوی و اختلافات را رسیدگی و حل و فصل می‌کردند؟

(۱) سرقت، نزاع و دعوای خانوادگی

(۲) شورش، سرقت و نزاع

(۳) ملکی، ارث و عدم پرداخت مالیات

(۴) ملکی، ارث و دعوای خانوادگی

۹۲- در مورد اوضاع علمی و فرهنگی ایران در عصر قاجار کدام گزینه به سؤالات زیر به درستی پاسخ می‌دهد؟

(الف) در دوره قاجار نظام تعلیم و تربیت ایران چه موقعیتی داشت؟

(ب) در مراکز آموزشی چه اموری تعلیم داده می‌شد؟

(ج) کدام مدرسه‌ها از جمله مراکز علمی و آموزشی این دوران بودند؟

(د) برای نخستین بار مدرسه دوشیزگان به وسیله بی بی خانم استرآبادی در کدام شهر تأسیس گردید؟

(۱) تعلیم و تربیت گسترش زیادی داشت - علوم جدید - دارالفنون و سپهسالار - تهران

(۲) تعلیم و تربیت نسبت به زمان قبل گسترش نداشت - فقه و حدیث - رشدیه و مروی - اصفهان

(۳) تعلیم و تربیت سنتی تداوم و گسترش داشت - علوم نقلی و عقلی - مروی و سپهسالار - تهران

(۴) تعلیم و تربیت مانند سایر امور رونقی نداشت - فقه و کلام - مروی و دارالفنون - اصفهان

۹۳- عبارات درست یا نادرست را در گزینه‌های زیر مشخص کنید.

(الف) تجاری شدن کشاورزی ایران در دوره قاجار موجب رونق تجارت ابریشم و تنباکو شد.

(ب) در اوایل عصر قاجار به علت جنگ‌های ایران و روسیه کالاهای صنعتی اروپایی وارد ایران نمی‌شد.

(ج) جنگ داخلی آمریکا موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد.

(د) به علت رکود اقتصادی و مالی صنایع دستی ایران به تدریج رو به انحطاط رفت.

(۱) درست - درست - نادرست - نادرست

(۲) نادرست - نادرست - درست - نادرست

(۳) درست - نادرست - نادرست - درست

(۴) نادرست - درست - درست - نادرست

۹۴- همه موارد زیر در مورد خواسته‌های معترضان در مهاجرت کبری درست است، به جز.....

(۱) عمل به قانون اسلامی، به طور دقیق و به دور از ملاحظه‌های شخصی

(۲) فراهم کردن زمینه برای بازگشت مهاجران به تهران

(۳) برکناری عین‌الدوله از صدارت

(۴) تشکیل دارالشورا

۹۵- اقدامات مورگان شوستر که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد، چه پیامدی در پی داشت؟

(۱) باعث شد تا مجلس اختیارات وسیعی به او بدهد.

(۲) موجب عصبانیت روسیه و انگلستان و صدور اولتیماتوم توسط روسیه گردید.

(۳) سبب اختلاف بین دولت و مجلس شد.

(۴) سبب شد تا آیت‌الله آخوند خراسانی به سوی ایران حرکت کرده تا مردم را علیه او بسیج کند.

۹۶- تفکر ملی‌گرایان چگونه باعث وحدتی نو در اروپا شد؟

(۱) تقویت هویت ملی و جبران عقب‌ماندگی کشورهای تازه در برابر دولت‌های قدیم.

(۲) اتحاد دولت‌های کوچک و تأسیس مرزهای سیاسی مستقل و دوری از تنش‌های قوی و ملی.

(۳) برانگیختن مردمان و گروه‌های قومی که تاریخ و فرهنگ و زبان مشترکی داشتند، برای بودن زیر پرچم حکومتی یکپارچه و مستقل.

(۴) وحدت همه اقوام پراکنده اروپایی برای تشکیل دولتی واحد در یک سرزمین مشخص.

۹۷- کدام گزینه عبارتهای زیر را به درستی تکمیل می‌کند.

(الف) در دوره پادشاهی فتحعلی شاه حکمرانی ایالت ..... به شاهزاده‌ای سپرده می‌شد که ولیعهد پادشاه محسوب می‌گردید.

(ب) انگلستان سرانجام با تحمیل ..... به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد.

(ج) به دستور ناصرالدین‌شاه، ..... در محل فعلی دارالفنون یک تالار نمایش ساخت.

(د) به موجب قرارداد ..... مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش ایران به افسران انگلیسی داده می‌شد.

(۱) آذربایجان - معاهده پاریس - مزین‌الدوله - قرارداد ۱۹۱۹

(۲) اصفهان - قرارداد گلداسمیت - کمال‌الملک - قرارداد ۱۹۱۹

(۳) آذربایجان - قرارداد گلداسمیت - مزین‌الدوله - قرارداد ۱۹۱۵

(۴) اصفهان - معاهده پاریس - کمال‌الملک - قرارداد ۱۹۱۵

۹۸- در ارتباط با انقلاب روسیه پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر کدام گزینه است؟

(الف) انقلاب روسیه در چه دورانی و چه تاریخی به پیروزی رسید؟

(ب) انقلابیون روسی به چه عنوانی معروف بودند؟

(ج) این گروه با کمک کدام کشور به روسیه بازگشتند؟

(د) رهبر آنها چه کسی بود؟

(۱) جنگ جهانی اول، ۱۹۱۴ - منشویک‌ها - انگلستان - لنین

(۲) جنگ جهانی دوم، ۱۹۳۹ - بلشویک‌ها - فرانسه - استالین

(۳) جنگ جهانی دوم، ۱۹۴۵ - منشویک‌ها - آمریکا - استالین

(۴) جنگ جهانی اول، ۱۹۱۷ - بلشویک‌ها - آلمان - لنین

۹۹- کدام عبارت زیر در رابطه با مقر و هسته اولیه سکونتگاه درست است؟

- (۱) هسته اولیه، مقر هر روستا یا شهر را نیز شامل می‌شود.
- (۲) مقر هر شهر و روستا، هسته اولیه آن را شامل می‌شود.
- (۳) مقر همان هسته اولیه است که مردم برحسب نیاز آن را برای زندگی انتخاب می‌کنند.
- (۴) مقر بخشی از هسته اولیه است که بعدها روستا و یا شهر از آن محل گسترش یافته است.

۱۰۰- کدام عبارت داده شده در مورد واژه «مگاسیتی» درست است؟

- (۱) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است.
  - (۲) شهری است که به سبب نقش مهم آن در اقتصاد و تجارت جهانی، حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارد.
  - (۳) از به هم پیوستن چندین مادرشهر شکل می‌گیرد.
  - (۴) شهرهایی که بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارند.
- ۱۰۱- چه عواملی شرایط انهدام کشاورزی در ایران را فراهم آورد؟

الف) انجام اصلاحات ارضی در روستاها

ب) تقسیم نادرست زمین

ج) توجه به صنایع مونتاژ

د) صادرات کالا به کشورهای خارجی

(۱) ب و ج

(۲) الف و د

(۳) الف و ج

(۴) ب و د

۱۰۲- به چه دلایلی مهاجران روستایی جذب بخش غیررسمی اقتصاد شهرها می‌شوند؟

الف) محدود بودن فرصت‌های شغلی در شهرها

ب) عدم حمایت دولت از کارآفرینان

ج) کارگر ساده و فاقد مهارت و تخصص بودن مهاجرین روستایی

د) درآمد مناسب از کار فروشندگی دوره‌گردی و دست‌فروشی

(۱) الف و د

(۲) ب و ج

(۳) الف و ج

(۴) ب و د

۱۰۳- منظور از کاربری زمین چیست و در نقشه‌های کاربری زمین چه مسائلی نمایش داده می‌شود؟

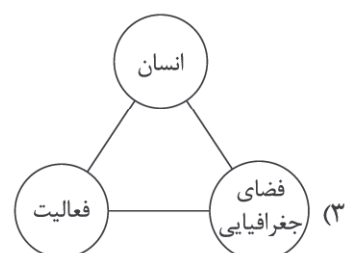
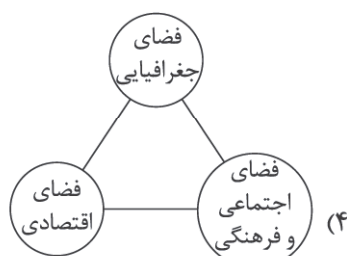
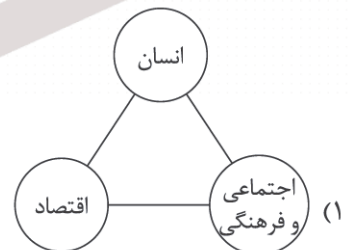
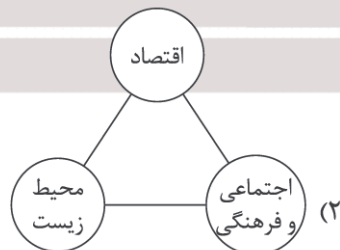
(۱) چگونگی استفاده از زمین - پراکندگی انواع عملکردهای شهر

(۲) تغییر قوانین مالکیت زمین - وسعت انواع عملکردهای شهر

(۳) تغییر قوانین مالکیت زمین - پراکندگی انواع عملکردهای شهر

(۴) چگونگی استفاده از زمین - وسعت انواع عملکردهای شهر

۱۰۴- کدام شکل در مورد آمایش سرزمین درست است؟

۱۰۵- عبارت داده شده به ترتیب بیانگر کدام مؤلفه‌های داده‌ها و اطلاعات محسوب می‌گردد؟

«ایران در جنوب منطقه معتدله شمالی قرار دارد و از جنوب به دریای عمان و خلیج فارس محدود می‌شود.»

«ب»

«الف»

(۲) الف و ب هر دو داده مکانی

(۱) الف: داده مکانی و ب: داده توصیفی

(۴) الف: داده توصیفی و ب: داده مکانی

(۳) الف و ب هر دو داده توصیفی

۱۰۶- در سامانه اطلاعات جغرافیایی، داده‌های مربوط به پدیده‌های واقعی را بر چه اساسی می‌توان در قالب لایه‌های جداگانه طبقه‌بندی و ترکیب کرد و نتیجه این کار چیست؟

(۱) نوع پدیده‌های طبیعی و انسانی - شکل‌گیری لایه جدید

(۲) اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های موردنظر - تفکیک اطلاعات از یکدیگر

(۳) نوع پدیده‌های طبیعی و انسانی - تفکیک اطلاعات از یکدیگر

(۴) اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های موردنظر - شکل‌گیری لایه جدید

۱۰۷- در نیم قرن اخیر چه عواملی موجب گسترش و تحول در صنعت حمل و نقل گردید؟

الف) پیشرفت در دریانوردی و ساختن کشتی‌های پیشرفته‌تر

ب) افزایش جمعیت و تقاضا برای حمل و نقل

ج) اختراع و تولید انبوه خودرو

د) گسترش تجارت و اقتصاد جهانی

(۴) الف و ج

(۳) ب و د

(۲) ب و ج

(۱) الف و د

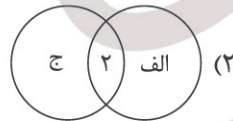
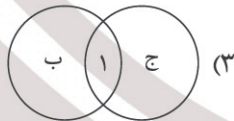
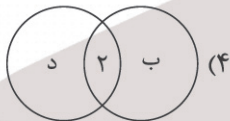
۱۰۸- اگر مسافت دور را (۱) و مسافت نسبتاً دور را (۲) در نظر بگیریم. کدام شکل با توجه به عبارت‌های داده شده درست است؟

الف) حمل و نقل لوله‌ای

ب) حمل و نقل هوایی

ج) حمل و نقل ریلی

د) حمل و نقل آبی

۱۰۹- کدام عبارت در مورد «نیمه دوم قرن بیستم» درست است؟

(۱) اختراع و تولید انبوه خودرو، چهره فضاهاى شهری و خارج از شهرها را تغییر داد.

(۲) خیابان‌های اصلی و فرعی و تقاطع در شهرها و شبکه‌های جاده‌ای وسیع بین شهرها و روستاها ایجاد گردید.

(۳) مکان‌ها و مراکز خدمات راهداری مانند پمپ بنزین‌ها و تعمیرگاه‌های اتومبیل به وجود آمدند.

(۴) ساختن آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها برای حل مشکل ترافیکی و افزایش سرعت خودروها متداول شد.

۱۱۰- در روند تولید قطار، لوکوموتیوهای ..... به تدریج جای خود را به لوکوموتیوهای ..... دادند و قطار پرسرعت الکتریکی که در سال

۱۹۶۴م بین توکیو و ..... به حرکت درآمد از اولین قطارهای پرسرعت جهان است و هزینه احداث پایانه (ترمینال) در حمل و نقل

ریلی، ..... است.

(۲) بخاری - دیزلی - ازاکا - متوسط

(۱) بخاری - الکتریکی - ازاکا - زیاد

(۴) دیزلی - بخاری - یوکوهاما - متوسط

(۳) دیزلی - الکتریکی - یوکوهاما - زیاد

فلسفه و منطق

۱۱۱- کدام حمل مانند حمل غیرنامی بر دیوار است؟

(۲) اکثر انسان‌ها خندان هستند.

(۱) درخت دارای برگ است.

(۴) مثلث دارای ۱۸۰ درجه است.

(۳) اسب دارای جسم است.

۱۱۲- درباره وجود و ماهیت کدام گزینه درست است؟

- ۱) فلاسفه موجودات را واحد می‌بینند و اعتقاد به اجزای تشکیل دهنده یک موجود ندارند.
- ۲) هستی و چیستی دو جزء از یک موجود واحد در داخل ذهن است که قابل تمایز هستند.
- ۳) با ادراک چیستی و ماهیت یک موضوع و شی می‌توان موجودیت آن را نیز ادراک ذهنی کرد.
- ۴) تلاش برای تمایز و جداسازی چیستی و وجود یک موضوع در دنیای خارج امری بی‌فایده است.

۱۱۳- اگر فردی فرض کند وجود و ماهیت دارای عینیت هستند، آنگاه باید معتقد باشد که .....

- ۱) همچنان می‌تواند با دقت در بخش‌های دیگر ماهیت یک موضوع، ویژگی‌های اختصاصی آن را تشخیص دهد.
- ۲) ایجاد شدن هر واکنشی برای بیماری کرونا غیرممکن است زیرا هیچ ماهیت جدیدی نمی‌تواند در هستی ایجاد شود.
- ۳) با از بین رفتن وجود یک موضوع، می‌توان همچنان ماهیت آن را در ذهن فرض کرد و امکان شناخت همچنان دارد.
- ۴) در ذهن انسان همچنان می‌توان ویژگی‌های متفاوت آنها را شناخت ولی این ویژگی‌ها بسیار ناچیز و کم هستند.

۱۱۴- رابطه مغالطه و بی‌نهایت در حمل مغالطات بی‌نهایت هستند چیست؟

- ۱) امکانی   ۲) وجوبی   ۳) امتناعی   ۴) ضروری

۱۱۵- کدام گزینه درست است؟

- ۱) انسان برحسب ذاتش ممکن‌الوجود است و از حیث اینکه الان وجود دارد، واجب‌الوجود بالذات است.
- ۲) خداوند هم از نظر ذاتی و هم در دنیای خارج از ذهن صرفاً می‌تواند واجب‌الوجود باشد.
- ۳) فیل پرنده چون وجود ندارد برحسب ذاتش ممتنع‌الوجود بالغیر است.
- ۴) واجب‌الوجودهای بالذات می‌توانند بسیار زیاد باشند.

۱۱۶- کدام پدیده از حالت امکان ذاتی خارج شده است و به حالت وجوب بالغیر رسیده است؟

- ۱) آزمونی که در حال حاضر در حال حل کردن آن هستید.
- ۲) نقاشی که یک نقاش در این کلاس خواهد کشید.
- ۳) غذایی که قرار است یک آشپز در رستوران بپزد.
- ۴) نکاتی که با تحلیل این آزمون یاد می‌گیرد.

۱۱۷- دانش‌آموزی که با برنامه‌ریزی درست و تلاش کافی و زمان زیاد، تلاش کرده است که مباحث نیم سال اول را جمع‌بندی کند بعد از

مشاهده نتیجه نامناسب آزمون خود از مشاورش کمک خواسته است، این کمک با توجه به کدام اصل فلسفی است؟

- ۱) سنخیت   ۲) علیت   ۳) وجوب   ۴) واقعیت

۱۱۸- کدام گزینه درباره اصل علیت و فروع آن یک گزاره درست است؟

- ۱) یکی از نتایج قبول اصل سنخیت، تخلف‌ناپذیری اشیا در عالم هستی خواهد بود.
- ۲) برخلاف اصل علیت، تجربه‌گرایان سنخیت را یک اصل عقلی می‌دانند که زیرمجموعه علیت است.
- ۳) دکارت و فلاسفه مسلمان از جمله ابن‌سینا درباره مصادیق و مثال‌های اصل علیت یک نظر واحد ندارند.
- ۴) فردی می‌تواند اصل علیت و وجوب علی و معلولی را قبول نداشته باشد ولی به صورت کلی، سنخیت را قبول داشته باشد.

۱۱۹- کدام گزینه دیدگاه هیوم در باب علیت است؟

- ۱) علیت براساس تکرار مکرر تداعی‌ها در ذهن براساس یک حالت روانی ایجاد شده است.
- ۲) عدم امکان رسیدن با تجربه به علیت ناچاراً افراد را مجبور می‌کند تا با استفاده از حس به آن برسند.
- ۳) نمی‌توان هیچ‌گونه رابطه‌ی ضروری و غیرضروری میان موجودات و اشیا هستی در داخل ذهن فرض کرد.
- ۴) سعی در توضیح یک رابطه‌ی غیرضروری در میان بعضی چیزها داشت که ناشی از توالی‌های ذهنی می‌دانست.

۱۲۰- کدام گزینه یک رابطه وجودی است؟

(۱) رابطه کارگر و کارفرما

(۲) رابطه قلب در انسان و عملکرد کلیه

(۳) رابطه ستون‌های یک پل و ایستاده بودن پل

(۴) رابطه علمی که در کلاس به دانش‌آموز می‌رسد و خود دانش‌آموز

۱۲۱- در کدام گزینه معنای اتفاق با علیت و لوازم آن تنافی ندارند؟

(۱) گر چه او خوب درس نخوانده بود اما اتفاقی نمره خوبی در آزمون کسب کرد.

(۲) او خیلی خوش‌شانس است تا حالا اتفاقی سه‌بار در قرعه‌کشی بانک برنده شده است.

(۳) او دچار بیماری سخت ریوی شد و با وجود مصرف همه داروهایش اتفاقاً هنوز خوب نشده است.

(۴) گر چه او هزاران بار این حرکت را تمرین کرده بود اما به طور اتفاقی در روز مسابقه نتوانست آن را درست اجرا کند.

۱۲۲- فیلسوفی که خدا را انکار می‌کند .....؟

(۱) الزاماً به طور صریح معنای اول اتفاق را قبول می‌کند.

(۲) الزاماً قانون بقای اتفاقی موجودات سازگار با محیط را می‌پذیرد.

(۳) احتمالاً حرکت الزامی اجزاء جهان به سمت یک غایت را می‌پذیرد.

(۴) الزاماً فرایندهای تکاملی در جهان را اتفاقی می‌داند.

۱۲۳- در یک پدیده نادر مردم تگزاس روزی مشاهده کردند که پس از رعد و برق از آسمان به همراه قطرات باران ماهی می‌بارد. محققان

تنها دلیل این حادثه را گردبادهایی دانسته‌اند که می‌تواند اشیاء را کیلومترها جابه‌جا کند. این توجیه محققان نفی کدام معنای

اتفاق است؟

(۲) معنای دوم

(۱) معنای اول

(۴) معنای چهارم

(۳) معنای سوم

۱۲۴- درباره مثال خیر و صانع کدام گزینه درست است؟

(۱) فرق بین آنها، فرق ذات و تجلی ذات است.

(۲) دو خدا که هر کدام متناسب با ویژگی‌هایش کاری انجام می‌دهد.

(۳) دو اسم خداوند هست که هر دو سعی در توضیح ذات خداوند دارند.

(۴) صانع همان ناظم در برهان نظم است که موجودی ازلی و ابدی و متناهی می‌باشد.

۱۲۵- این جمله دکارت که «تصور نامتناهی نمی‌تواند از خودم باشد؛ زیرا من موجودی متناهی‌ام» صراحتاً نفی کدام معنای اتفاق است؟

(۲) معنای دوم

(۱) معنای اول

(۴) معنای چهارم

(۳) معنای سوم

۱۲۶- نتیجه قبول وجود خداوند برای کانت ..... است.

(۱) اراده و اختیار انسان

(۲) عالم ماورالطبیعه

(۳) سعادت نفس مجرد انسان

(۴) معناداری زندگی انسان

۱۲۷- ایراد هیوم به برهان نظم چیست؟

(۱) این برهان صرفاً متکی بر عقل می‌باشد و مردود است.

(۲) تجربه فقط ناظم‌های طبیعی و محسوس برای مجموعه‌های منظم را ثابت می‌کند.

(۳) این برهان فقط نمی‌تواند ثابت کند که یک ناظم و خالق این جهان را اداره می‌کند.

(۴) مقدمات برهان با خدا نبودن ناظم نیز سازگار است.

۱۲۸- کدام عبارت در تعریف امکان ففقی صحیح است؟

- (۱) همان حالت نیازمندی موجود فقیر و وابسته به موجود غنی بالذات و مستقل است.
- (۲) حالت موجودی است که وجودش بالغیر و از دیگری است.
- (۳) عین نیازمند بودن وجود یک موجود است.
- (۴) امکان مستقل یا وابسته بودن یک موجود است.

۱۲۹- نقد راسل که می‌گوید: «اگر چیزی بدون علت می‌تواند وجود داشته باشد، تفاوتی نمی‌کند که آن چیز، خدا باشد یا جهان» مبتنی بر

کدام اصل فلسفی است؟

- (۱) اصل علیت
- (۲) اصل وجوب علی و معلولی
- (۳) اصل سنخیت
- (۴) اصل مغایرت وجود و ماهیت

۱۳۰- مقدمه مشترک در برهان ابن‌سینا و فارابی کدام است؟

- (۱) تقدم علت بر معلول
- (۲) خدایی وجود دارد.
- (۳) تسلسل علل نامتناهی باطل است.
- (۴) واقعیتی در جهان وجود دارد.

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون شماره ۸
۲۰ دی ۱۴۰۳

پاسخنامه انسانی

ردیف	نام درس	سرگروه	گروه طراحی و بازنگری (به ترتیب حروف الفبا)	ویراستاران
۱	ریاضی و آمار	مهران موحدی	داود بوالحسنی - امیر زراندوز	ابوالفضل فروغی - مانی موسوی
۲	علوم و فنون ادبی	حنیف افخمی	احمد بهزادی - داود تالشی	محمد کاوسی - محمود کاظمی
۳	جامعه‌شناسی	بهزاد اندرز		احسان اسدی - نگار کاتبی
۴	زبان عربی	کاظم غلامی	آریا ذوقی - زهرا فرزانه - خالد مشیرپناهی	مبینا بهرامی - سمانه ریحانی
۵	تاریخ	معین‌الدین تقی‌زاده	احسان اسدی	احسان اسدی - نگار کاتبی
۶	جغرافیا	بهروز یحیی		احسان اسدی - نگار کاتبی
۷	فلسفه و منطق	محمد تفقیدی	محمد تفقیدی - معصومه روزبهرانی	احسان اسدی - نازنین امامی

واحد فنی (به ترتیب حروف الفبا)

زهرا احدی - امیرعلی الماسی - مبینا بهرامی - معین‌الدین تقی‌زاده - پریا رحیمی - مهرداد شمس - راضیه صالحی - انسبه مرزبان

برای اطلاع از اخبار مرکز سنجش آموزش مدارس برتر، به کانال تلگرام @taraaznet مراجعه نمایید.

ریاضی و آمار

گزینه ۱ صحیح است.

$$120 = 4 \times 6 \times 5 = \text{حالت } 5 \text{ حالت } 6 \text{ حالت } 4$$

۸, ۷, ۵, ۳ (ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۶)

گزینه ۱ صحیح است.

حداقل ۲ تا سفید یعنی:

$$\left. \begin{aligned} 2 \text{ تا سفید و } 2 \text{ تا سبز} &\Leftarrow 6 \times 15 = 90 \\ 3 \text{ تا سفید و } 1 \text{ تا سبز} &\Leftarrow 4 \times 6 = 24 \\ 4 \text{ تا سفید} &\Leftarrow 1 \end{aligned} \right\}$$

$$90 + 24 + 1 = 115$$

پس تعداد کل حالات برابر است با:

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۹)

گزینه ۴ صحیح است.

$$A = \binom{10}{3} = \frac{10!}{3! \times 7!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{6 \times 7!} = 120$$

$$B = \binom{6}{2} = \frac{6!}{2! \times 4!} = \frac{6 \times 5 \times 4!}{2! \times 4!} = 15$$

$$\Rightarrow \frac{A}{B} = \frac{120}{15} = 8$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۹)

گزینه ۱ صحیح است.

اگر ۳ رقم از ۷ رقم {۰, ۱, ۲, ۳, ۴, ۵, ۶, ۷, ۸, ۹} انتخاب کنیم، با انتخاب هر دسته ۳ تایی فقط یک عدد ۳ رقمی می‌توانیم بنویسیم که یکان > دهگان > صدگان. مثلاً اگر {۰, ۱, ۸} را انتخاب کنیم، عدد ۳ رقمی ۸۱۰ مطابق با شرایط مسئله ساخته می‌شود. اگر {۲, ۳, ۴} را انتخاب کنیم عدد ۹۴۲ ساخته می‌شود. پس کافی است فقط تعداد زیرمجموعه‌های ۳ عضوی یک مجموعه ۷ عضوی را به دست آوریم:

$$\binom{7}{3} = \frac{7!}{3! \times 4!} = \frac{7 \times 6 \times 5 \times 4!}{6 \times 4!} = 35$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۹)

گزینه ۱ صحیح است.

$$n(S) = 7!$$

$$n(A) = \left\{ \begin{aligned} &1 B_1 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 \times B_7 = 5! \\ &1 B_7 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 \times B_1 = 5! \end{aligned} \right.$$

$$n(A) = 5! + 5! = 2 \times 5!$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{2 \times 5!}{7!} = \frac{2 \times 5!}{7 \times 6 \times 5!} = \frac{2}{21}$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۲۰)

گزینه ۲ صحیح است.

$$n(S) = 2 \times 6 = 12$$

حالات مطلوب به صورت زیر است:

$$n(A) = \{(1, r), (2, r), (3, r), (4, r), (5, r), (6, r), (2, p), (3, p), (5, p)\}$$

$$n(A) = 9$$

$$P(A) = \frac{9}{12} = \frac{3}{4}$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۲۰)

گزینه ۴ صحیح است.

$$P(B') = 0.55 \Rightarrow P(B) = 0.45$$

$$P(A \cup B) = 0.7 \xrightarrow{B, A \text{ ناسازگار}} P(A) + P(B) = 0.7$$

$$\Rightarrow P(A) = 0.25$$

$$P(A') = 1 - P(A) = 0.75$$

بنابراین

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۲۲)

گزینه ۲ صحیح است.

با توجه به تعریف پیشامد که هر زیرمجموعه از فضای نمونه است باید تعداد زیرمجموعه‌هایی را نوشت که شامل ۲ و ۳ باشد. پس اعداد ۲ و ۳ حتماً باید در زیرمجموعه‌ها باشند؛ یعنی ۱ حالت دارند. اما اعداد ۱, ۴, ۵, ۶ می‌توانند در زیرمجموعه‌ها باشند یا نباشند؛ یعنی هر کدام ۲ حالت دارند. پس طبق اصل ضرب تعداد کل زیرمجموعه‌ها با شرایط بالا برابر است با:

$$1 \times 1 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 2^4 = 16$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۱۵)

گزینه ۱ صحیح است.

برای اینکه فصل تولد دو نفر یکسان باشد، حالت‌های زیر را داریم:

$$n(S) = 4 \times 4 \times 4 = 64$$

نفر سوم × نفر دوم × نفر اول

$$\left\{ \begin{aligned} &1 \times 1 \times 3 = 3 \quad \leftarrow \text{غیربهار, بهار, بهار} \\ &1 \times 3 \times 1 = 3 \quad \leftarrow \text{بهار, غیربهار, بهار} \\ &3 \times 1 \times 1 = 3 \quad \leftarrow \text{بهار, بهار, غیربهار} \end{aligned} \right.$$

$$3 + 3 + 3 = 9$$

با توجه به اینکه حالت‌های بالا را با فصل بهار انجام دادیم، جواب حالات بالا را باید در ۴ ضرب کنیم (بهار - تابستان - پاییز - زمستان)

$$n(A) = 9 \times 4 = 36$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{36}{64} = \frac{9}{16}$$

راه دوم:

$$P = \binom{3}{1} \left(\frac{1}{4} \right) \left(\frac{3}{4} \right) = \frac{9}{16}$$

احتمال اینکه نفر دیگر هم فصل نباشد.
احتمال اینکه نفر بعدی هم فصل نباشد.

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۲۰)

گزینه ۳ صحیح است.

مسئله را در دو حالت در نظر می‌گیریم:
مربع‌ها را نام‌گذاری می‌کنیم.

(۱)	(۲)
(۴)	(۳)

الف) مربع‌های ۱ و ۳ رنگ یکسان داشته باشند. ابتدا مربع ۱ را با یکی از ۴ رنگ، رنگ‌آمیزی می‌کنیم. (مثلاً زرد)

حالت ۴ مثلاً زرد	حالت ۳ مثلاً سبز
حالت ۳	حالت ۱ حتماً زرد

$$4 \times 1 \times 3 \times 3 = 36$$

۱۵. گزینه ۱ صحیح است.

$$\begin{cases} a_1 = (\sqrt{3})^{1+1} = (\sqrt{3})^2 = 3 \\ b_2 = \frac{2-1}{2+1} = \frac{1}{3} \\ c_3 = |2-3^2| = |2-9| = 7 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 2a_1 + 4b_2 - c_3 = 2(3) + 4\left(\frac{1}{3}\right) - 7 = 6 + \frac{4}{3} - 7 = \frac{4}{3} - 1 = \frac{1}{3}$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۵۸)

۱۶. گزینه ۱ صحیح است.

اگر $\left[\frac{n}{p}\right]$ عددی زوج باشد، باید از ضابطه بالایی a_n و اگر $\left[\frac{n}{p}\right]$ عددی فرد باشد، باید از ضابطه پایینی آن استفاده کنیم:

$$n = 3 \Rightarrow \left[\frac{n}{p}\right] = \left[\frac{3}{3}\right] = [1/5] = 1 \xrightarrow{\text{ضابطه پایین}} a_3 = 3^2 = 9$$

$$n = 20 \Rightarrow \left[\frac{20}{p}\right] = [4] = 10 \xrightarrow{\text{ضابطه بالا}} a_{20} = 20 + 1 = 21$$

$$\Rightarrow a_3 - a_{20} = 9 - 21 = -12$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۵۹)

۱۷. گزینه ۲ صحیح است.

$$a_7 = 7 \Rightarrow 2 \times (3)^2 + 3 + k = 7 \Rightarrow 21 + k = 7 \Rightarrow k = -14$$

بنابراین:

$$a_n = 2n^2 + n - 14$$

لذا:

$$a_5 = 2 \times 5^2 + 5 - 14 = 55 - 14 = 41$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۵۳)

۱۸. گزینه ۳ صحیح است.

باید a_n را کوچک‌تر از صفر قرار دهیم تا مقادیر n به دست آیند:

$$a_n < 0 \Rightarrow 10n - 200 < 0 \Rightarrow 10n < 200 \Rightarrow n < \frac{200}{10}$$

$$\Rightarrow n < 20 \Rightarrow n = 1, 2, 3, \dots, 19$$

پس تعداد جملات منفی این دنباله برابر با ۱۹ تا می‌باشد.

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۵۳)

۱۹. گزینه ۲ صحیح است.

به جای n ها باید به ترتیب اعداد ۱ و ۲ و ۳ را قرار دهیم تا به جمله پنجم برسیم:

$$n = 1 \Rightarrow a_3 = a_1 + (a_1 - 4)^2 = 1 + (1 - 4)^2 = 1 + 9 = 10$$

$$n = 2 \Rightarrow a_4 = a_2 + (a_2 - 4)^2 = 10 + (10 - 4)^2 = 10 + 36 = 46$$

$$n = 3 \Rightarrow a_5 = a_3 + (a_3 - 4)^2 = 19 + (10 - 4)^2 = 19 + 36 = 55$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۵۹)

۲۰. گزینه ۲ صحیح است.

کافی است چند جمله اول دنباله را به دست آوریم:

$$n = 1 \xrightarrow{\text{ضابطه بالا}} a_2 = 2(1) + a_1 = 2 + 3 = 5 \Rightarrow A \begin{cases} 2 \\ 5 \end{cases}$$

$$n = 2 \xrightarrow{\text{ضابطه بالا}} a_3 = 2(2) + a_2 = 4 + 5 = 9 \Rightarrow B \begin{cases} 3 \\ 9 \end{cases}$$

$$n = 3 \xrightarrow{\text{ضابطه پایین}} a_4 = 3 - a_3 = 3 - 9 = -6 \Rightarrow C \begin{cases} 4 \\ -6 \end{cases}$$

ضمناً $a_1 = 3$ در فرض سؤال هم نقطه D را نتیجه می‌گیریم.

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

علوم و فنون ادبی

۲۱. گزینه ۲ صحیح است.

صورت درست گزینه‌ها:

(ب) حضور راوی سوم شخص است نه اول شخص

(د) قانون است

(ه) تسلط کافی نداشتن شاعران

(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۶)

مربع شماره ۳ را فقط با یک رنگ (همان زرد) رنگ آمیزی می‌کنیم. حالا برای رنگ آمیزی مربع شماره ۲، می‌توانیم ۳ رنگ انتخاب کنیم (هر رنگی غیر زرد). برای مربع شماره ۴ هم می‌توانیم ۳ رنگ انتخاب کنیم (هر رنگی غیر زرد).
(ب) مربع ۱ و ۳ رنگ متفاوت داشته باشند:

حالت ۴ مثلاً زرد	حالت ۲ غیر زرد و سبز
حالت ۲ غیر زرد و سبز	حالت ۳ هر رنگی غیر زرد

$$4 \times 3 \times 2 \times 2 = 48$$

برای رنگ آمیزی مربع شماره ۱، حالت (مثلاً زرد)، برای رنگ آمیزی مربع شماره ۳، حالت (هر رنگی غیر زرد) و برای رنگ آمیزی مربع شماره ۲ فقط ۲ حالت داریم (چون نباید هم‌رنگ مربع‌های مجاور باشد) و بالاخره برای مربع شماره ۴، فقط ۲ حالت داریم؛ چون نباید هم‌رنگ مربع‌های مجاور باشد.

$$36 + 48 = 84$$

طبق اصل جمع تعداد کل حالات برابر است با:

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۵)

۱۱. گزینه ۳ صحیح است.

تمام موارد ۱، ۲ و ۴ درست هستند. توجه کنید که در گام دوم چرخه آمار یعنی طرح و برنامه‌ریزی، اطلاعات کیفی را به کمی تبدیل می‌کنیم، در گام چهارم، تحلیل داده‌ها انجام می‌شود و تمام محاسبات آماری و رسم نمودارها و جدول‌ها مربوط به گام چهارم است.
(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۷)

۱۲. گزینه ۳ صحیح است.

یکی از افراد درآمد ۱۰۰ میلیونی دارد که اختلاف زیادی با بقیه درآمدها دارد؛ یعنی با داده‌های دورافتاده مواجه هستیم که در این‌گونه موارد باید از شاخص مرکزی میانه و شاخص پراکندگی دامنه میان‌چارکی استفاده کنیم.

ضمناً از نمودار مستطیل و میله خطا نمی‌توانیم استفاده کنیم. چون داده دورافتاده داریم. با توجه به داده‌ها چارک اول برابر ۷ و چارک سوم برابر ۱۳ است. لذا دامنه میان‌چارکی برابر ۶ می‌باشد.

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۳. گزینه ۴ صحیح است.

از نمودار مستطیل - میله خطای داده شده نتیجه می‌گیریم که:

$$\bar{x} = a, \sigma = b - a$$

$$\bar{x} = a^2 - a, \sigma^2 = 18a$$

$$\text{طبق فرض سؤال هم داریم: } a^2 - a = a \Rightarrow a^2 - 2a = 0 \Rightarrow a(a - 2) = 0$$

$$\begin{cases} a = 0 \times \\ a = 2 \checkmark \end{cases}$$

$$\sigma^2 = 18a = 18 \times 2 = 36 \xrightarrow{\text{چند}} \sigma = \sqrt{36} = 6$$

$$\sigma = b - a \Rightarrow 6 = b - 2 \Rightarrow b = 8 \Rightarrow ab = 2 \times 8 = 16$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۳۵)

۱۴. گزینه ۲ صحیح است.

در قسمت (الف) ورودی تابع (مدل)، شماره ۳ سال اخیر است (۱۴۰۳، ۱۴۰۲ و ۱۴۰۱). پس دامنه زیرمجموعه اعداد طبیعی است.

در قسمت (ب) ورودی تابع، اندازه ضلع مربع است که می‌تواند اعشاری هم باشد پس دامنه این تابع، زیرمجموعه $\mathbb{R}$ است؛ نه $\mathbb{N}$.

در قسمت (ج) ورودی تابع، «هر لحظه از شبانه‌روز» یا همان «ساعت» می‌باشد، که باز هم زیرمجموعه $\mathbb{R}$ است؛ نه $\mathbb{N}$.

و بالاخره در قسمت (د) ورودی تابع، ارتفاع از سطح دریاست که می‌تواند عددی اعشاری باشد. پس باز هم، دامنه مدل، زیرمجموعه $\mathbb{R}$ است نه $\mathbb{N}$.

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۴۸)

- ۳۵. گزینه ۳ صحیح است.**
در ابیات (الف) و (ج) شاعر می‌گوید: با آمدن نور و خوبی‌ها دوران ظلم و ستم و خفقان و تاریکی از بین رفت.
در بیت (ج) شد به معنی از بین رفتن است.
مفهوم ابیات (ب) و (د) بیانگر دوران خفقان و ظلم توسط ضحاک است.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۶۳)
- ۳۶. گزینه ۲ صحیح است.**
مفهوم بیت سؤال: «درخشش خورشید و طلوع آفتاب» است که این تصویر شاعرانه در بیت دوم تکرار شده است.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۴۰)
- ۳۷. گزینه ۴ صحیح است.**
مفهوم بیت سؤال این است که فقر عرفانی و درویشی را رها نکن تا به گنج معرفت دست یابی. در همه گزینه‌ها به مفهوم گنج معرفت و برتری فقر عرفانی بر قدرت دنیا اشاره شده است. به جز بیت گزینه ۴ که به فقر مادی و دنیایی اشاره می‌کند.
مفهوم بیت گزینه ۴: به فقر مادی توجه نکن زیرا سینه حافظ مخزن گنج عشق است.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۳۷)
- ۳۸. گزینه ۱ صحیح است.**
مفهوم بیت سؤال «درد عشق درمان ناپذیر است» که با مفهوم بیت گزینه ۱ تناسب دارد «از هر کسی درمان درد عشق را می‌پرسم، ناتوان است و درمانی ندارد.»
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۳۷)
- ۳۹. گزینه ۳ صحیح است.**
وزن بیت‌های ناهمساز:
(ب) مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن [مستفعلن مفاعیل مستفعلن فعل]
(د) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل [مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فع]
(ه) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن [مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن]
بررسی بیت‌های گزینه ۳:
(الف) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن - وزن همسان دولختی
(ج) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن - وزن همسان دولختی
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۲۲)
- ۴۰. گزینه ۱ صحیح است.**
بررسی وزن ابیات:
ای خوش‌تر از جان آخر کجایی: مستفعلن فع مستفعلن فع: همسان دولختی
پادشاه چشم خرد باز کن: مفتعلن مفتعلن فاعلن: همسان تک‌لختی
چون مرا بر رخ خوبت نظر افتاد: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن: همسان تک‌لختی
بر باد داد زلف مجعد را: مفعول فاعلاتن مفاعیلن: ناهمساز
ای روی نکو سلامتت باد: مفعول مفاعیلن فعولن: ناهمساز
ای آنکه ندیم باده و جامی: مفعول مفاعیلن مفاعیلن: ناهمساز
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۲۲ و ۲۶)
- ۴۱. گزینه ۴ صحیح است.**
وزن بیت گزینه ۴: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن یا مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعل که وزن همسان آن بر ناهمساز ترجیح دارد.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۲۶)
- ۴۲. گزینه ۴ صحیح است.**
وزن ابیات:
(ب) فاعلن مفاعیلن فاعلن مفاعیلن [فاعلاتن مفعولن فاعلاتن مفعولن]
(د) مستفعلن فع مستفعلن فع [مفعول فع لن مفعول فع لن]
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۲۲ و ۲۶)
- ۴۳. گزینه ۴ صحیح است.**
زبان، تخیل و اندیشه در دوره بازگشت تکرار شنیده‌هاست.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۱۳)
- ۴۴. گزینه ۱ صحیح است.**
داستان‌نویسی به شیوه جدید (رمان‌نویسی) در ادبیات کلاسیک فارسی سابقه ندارد. این نوع ادبی محصول یک قرن گذشته است. به دلیل سیاست‌های رایج در جامعه نگارش رمان تاریخی و اجتماعی سطحی در قیاس با کارهایی مثل روزنامه‌نویسی یا نوشتن رمان سیاسی در دسترس کمتری داشت.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۱۹)

- (د) تضاد ← فانی و باقی
توجه: در ابیات، دو بیت تناقض‌دار (الف و ب) و دو بیت تضاددار (ج و د) گذاشتیم!!
- ۳۰. گزینه ۲ صحیح است.**
الف) تشبیه دارد (ماه رخ دوست) اضافه تشبیهی (تشبیه فشرده اضافی است).
البته بیت (الف) آرایه‌های (جناس، ایهام (تمام)، کنایه و ... هم دارد) که در گزینه‌ها از ما نخواست.
ب) لف و نشر مرتب دارد: دل سوخته و دیده خونبار (لف‌ها) و آتش و آب (نشرها)
ج) تناقض یا پارادوکس دارد: دردی که باعث دوا و درمان است.
د) تضاد دارد: بینا و نابینا. چون تضادها برای دو اسم به کار می‌روند تناقض نمی‌سازند.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۰)
- ۳۱. گزینه ۴ صحیح است.**
۱- هرگاه تضادها در یک مصراع یا یک جمله برای یک اسم به کار رود و محال عقل باشد، تناقض می‌سازد.
بیت (ب) شمع را با آب روشن کردن = محال عقل است.
بیت (ج) با ویرانی آباد کردن = محال عقل است = تناقض است.
۲- هرگاه واژگان به کمک (واو عطف یا ربط یا ویرگول) یا در دو جمله جداگانه از نظر معنایی یا ظاهری همدیگر را کامل کنند، لف و نشر گویند.
در بیت (الف) زلف و روی (لف‌ها) و صلیب و صنم (نشرها) معنایی همدیگر را کامل می‌کنند.
زلف معشوق نشانه صلیب مسیحیت و روی او نشانه زیبایی بت است.
لف و نشر مرتب‌اند.
در بیت (ه) واژگان «خال و خط عذار معشوق» (لف‌ها) با واژگان دانه و دام (نشرها) ارتباط دارند = خال معشوق مثل دانه (سبب گرفتار شدن عاشق می‌شود) و خط عذار معشوق مثل دام سبب گرفتار شدن عاشق می‌شود = لف و نشر مشوش یا نامرتب است.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۰)
- ۳۲. گزینه ۳ صحیح است.**
بیت استعاره دارد. چون تشخیص دارد (دیده گریان ما شمع را تمسخر می‌کند: تشخیص و استعاره مکنیه). ولی لف و نشر ندارد!! (واو) در مصراع دوم دام تستی است!!
سایر گزینه‌ها:
(۱) مصراع دوم (زلف و عارض (لف‌ها) و کفر و ایمان (نشرها) از نظر معنایی کامل‌کننده هم هستند. (لف و نشر مرتب است). / زلف و عارض، کفر و ایمان را به هم صلح داد = تشخیص است و استعاره مکنیه است.
(۲) من خام سوخته‌ام (تناقض است) چون هر دو واژه‌های متضاد (خام و سوخته) صفت یک اسم است و محال عقل است = تناقض است.
ولی در مصراع دوم (پخته و خام) هر کدام برای یک اسم به کار می‌روند و محال عقل نیستند. پس تضاد است.
(۴) در مصراع اول جام سرنگون شود (خالی از می می‌شود ولی شاعر می‌گوید جام با سرنگونی خالی نمی‌شود = محال عقل است = پارادوکس است. مصراع دوم به خاطر ادات تشبیه (چون) تشبیه داریم.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۰)
- ۳۳. گزینه ۴ صحیح است.**
شاعر در گزینه ۴ می‌گوید: انسان کامل و عارف دانا مشکلات جهان هستی را می‌تواند حل کند. ولی در سایر گزینه‌ها می‌گوید: شناخت راز جهان هستی و خداوند متعال از عهده ما انسان‌ها خارج است.
(۱) مصراع اول و دوم
(۲) مصراع دوم
(۳) مصراع دوم
همگی بیانگر این مفهوم کنایه‌ای هستند.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۶۵)
- ۳۴. گزینه ۳ صحیح است.**
صورت سؤال حالت تناقض‌گونه عشق را بیان می‌کند که عشق خلاف ذات طبیعی عمل می‌کند. با آب می‌تواند آتش را روشن کند و با آتش می‌تواند آب را بسوزاند. همین مفهوم تناقض‌گونه در گزینه‌ها هست به جز گزینه ۳، که شاعر در گزینه ۳ می‌گوید: عشق نتیجه دانش دل است. در گزینه ۱ ذرد شراب نمی‌تواند صاف شود ولی عشق صاف می‌کند و عشق می‌تواند باعث شود که درد شفا بدهد و ...
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۶۵)

- ۴۴. گزینه ۲ صحیح است.**
الف) علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آنها را دارند. علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند. انتشار خبر دروغین فوت آلفرد نوبل، شیمی‌دان سوئدی، مخترع دینامیت و صاحب کارخانه اسلحه‌سازی بوپورس در یک روزنامه، او را به فکر انداخت که تصویر بهتری از خود برای آیندگان به جا گذارد. در آن خبر آمده بود: «فرشته مرگ فردی که با یافتن راهی برای کشتن افراد بیشتر در زمانی کمتر، ثروتمند شده بود، دیروز مرد.» نوبل بیشتر دارایی خود را به جایزه‌ای به نام خود اختصاص داد تا همه ساله به افراد شایسته اهدا گردد.
- ب) «جامعه‌شناسی کلان» ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند. جامعه‌شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۱۳، ۱۴ و ۱۶)
- ۴۵. گزینه ۲ صحیح است.**
فوائد علوم اجتماعی:
علوم اجتماعی زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر را فراهم می‌سازند و به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کنند. علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی، امکان پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را فراهم می‌آورد.
- علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آنها را دارند.
- علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.
- علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را نیز دارند.
- علوم اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آنها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه ۱۳)
- ۴۶. گزینه ۳ صحیح است.**
بررسی گزینه‌ها:
۲) تلمیح دارد به داستان حضرت ابراهیم (علیه السلام) در مصرع اول و حضرت موسی (علیه السلام) در مصرع دوم.
۳) تلمیح دارد به داستان حضرت خضر (علیه السلام) و چشمه آب حیات
۴) تلمیح دارد به معجزه حضرت عیسی (علیه السلام) که با نفس خویش مردگان را جان می‌بخشید.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۱۲ تا ۲۰)
- ۴۷. گزینه ۱ صحیح است.**
بررسی سایر گزینه‌ها:
۲) تلمیح دارد به داستان حضرت ابراهیم (علیه السلام) در مصرع اول و حضرت موسی (علیه السلام) در مصرع دوم.
۳) تلمیح دارد به داستان حضرت خضر (علیه السلام) و چشمه آب حیات
۴) تلمیح دارد به معجزه حضرت عیسی (علیه السلام) که با نفس خویش مردگان را جان می‌بخشید.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۲۹ تا ۳۸)
- ۴۸. گزینه ۴ صحیح است.**
ابیات دارای تلمیح:
ج) تلمیح به آیه «فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهَ اللَّهِ»
ه) تلمیح دارد به پادشاه رومی «دقیانوس» که در داستان اصحاب کهف نقش مهمی داشت و نیز گنج او مشهور است.
ابیات دارای تضمین:
ج) تضمین دارد از آیه «فاعتبروا یا أولى الابصار»
د) هاتف اصفهانی، مصرع دوم را از غزل فخرالدین عراقی تضمین کرده است.
و) حافظ یک مصرع از شعر رودکی را تضمین کرده است.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۴ و ۳۶)
- ۴۹. گزینه ۳ صحیح است.**
تلمیح دارد به حضرت عیسی (علیه السلام) که بر پاره‌ای گل چیزی می‌خواند و در آن می‌دمد و آن گل به اذن خداوند همانند مرغی می‌شود.
تضاد بین واژه‌های «خاک» و «آب».
مصرع دوم تناقض دارد: «عشق آسیاب را بدون آب گردانده است.»
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه‌های ۲۹ و ۳۳)
- ۵۰. گزینه ۳ صحیح است.**
«مو» و «چشم» مراعات‌النظیر دارند. سیه‌بخت کنایه از بداقبال و درمانده است.
(علوم و فنون دوازدهم، صفحه ۵۷)
- جامعه‌شناسی**
- ۵۱. گزینه ۳ صحیح است.**
افرادی که درباره مسائل شناخت علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آنها راه‌حل‌های درست پیدا کنند.
ما دانش عمومی را برای تعامل با یکدیگر استفاده می‌کنیم.
دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است.
به دانش دقیق‌تر و عمیق‌تر، دانش علمی می‌گویند.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۳ تا ۵)
- ۵۲. گزینه ۱ صحیح است.**
از آنجا که ما انسان‌ها با هم زندگی می‌کنیم، مجبور نیستیم خودمان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایمان را تولید کنیم. جهان اجتماعی؛ یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۳ تا ۷)
- ۵۳. گزینه ۴ صحیح است.**
به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و تنوع آنها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.
علوم اجتماعی با داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آنها، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به انسان‌ها کمک می‌کنند از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از این رو علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه ۱۳)
- ۵۴. گزینه ۲ صحیح است.**
الف) علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آنها را دارند. علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند. انتشار خبر دروغین فوت آلفرد نوبل، شیمی‌دان سوئدی، مخترع دینامیت و صاحب کارخانه اسلحه‌سازی بوپورس در یک روزنامه، او را به فکر انداخت که تصویر بهتری از خود برای آیندگان به جا گذارد. در آن خبر آمده بود: «فرشته مرگ فردی که با یافتن راهی برای کشتن افراد بیشتر در زمانی کمتر، ثروتمند شده بود، دیروز مرد.» نوبل بیشتر دارایی خود را به جایزه‌ای به نام خود اختصاص داد تا همه ساله به افراد شایسته اهدا گردد.
- ب) «جامعه‌شناسی کلان» ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند. جامعه‌شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۱۳، ۱۴ و ۱۶)
- ۵۵. گزینه ۲ صحیح است.**
فوائد علوم اجتماعی:
علوم اجتماعی زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر را فراهم می‌سازند و به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کنند. علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی، امکان پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را فراهم می‌آورد.
- علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آنها را دارند.
- علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.
- علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را نیز دارند.
- علوم اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آنها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه ۱۳)
- ۵۶. گزینه ۳ صحیح است.**
بررسی گزینه نادرست:
ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی را در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید.
سایر گزینه‌ها (۱، ۲، ۴) در رابطه با نظام اجتماعی درست می‌باشند.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)
- ۵۷. گزینه ۲ صحیح است.**
الف) در زندگی انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مانوس، می‌توان آنها را کشف کرد.
ب) نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه ۲۱)
- ۵۸. گزینه ۲ صحیح است.**
بررسی موارد:
هدف جامعه‌شناسی تبیینی: جامعه‌شناسان تبیینی معتقد بودند جامعه‌شناسی باید بتواند به فرمول‌هایی برای توضیح نظم اجتماعی دست پیدا کند و همان‌گونه که علوم طبیعی شناخت و کنترل طبیعت را برای ما ممکن ساخته است، جامعه‌شناسی نیز باید شناخت و کنترل جامعه و برقراری نظم اجتماعی را ممکن سازد.
روش جامعه‌شناسی تبیینی: جامعه‌شناسی تبیینی علوم طبیعی را الگوی خود می‌داند و روش‌های علوم طبیعی را به کار می‌گیرد.
جامعه‌شناسان تبیینی جامعه را نیز صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده می‌دانستند و تفاوت میان جوامع مختلف را نیز تنها تفاوتی کمی می‌دیدند. از این منظر برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده‌ترند، در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند. طرفداران این دیدگاه گمان می‌کنند که همه جوامع، مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیشرفته تبدیل می‌شوند درحالی‌که واقعیت این است که انسان‌ها می‌توانند؛ جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند.
(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۶، ۲۹ و ۳۰)

پایه دوازدهم . آزمون ۸ . پاسفنامه انسانی

ندارد. از این رو تفهم را روش مستقلى برای علوم انسانی نمی‌دانست بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، معرفی می‌کرد. به همین دلیل، ویر جامعه‌شناسی خود را تفهیمی - تبیینی می‌انگاشت.

از نظر ویر جامعه‌شناس، فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند؛ اما نمی‌تواند درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داوری علمی کند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه ۴۸)

۶۵. گزینه ۴ صحیح است.

الف) درست، علوم انسانی از این نظر که به انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان می‌پردازد، «علوم انتقادی» گفته می‌شوند.

ب) نادرست، آشنائزادایی که معنای عادت‌زدایی نیز می‌دهد ابتدا در حوزه ادبیات مطرح شد و سپس به علوم اجتماعی راه یافت

ج) نادرست، سربازان جنگ‌های نامنظم به سبب انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌هایشان، توانی فراتر از نظم موجود به دست می‌آورند.

د) درست، پس از انقلاب صنعتی، مسئله خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۱۵، ۲۰، ۳۳ و ۴۶)

زبان عربی

۶۶. گزینه ۱ صحیح است.

کلمات مهم: إن: قطعاً، بی‌گمان، همانا، بدون شک و ... / یُحِبُّ: دوست دارد / یُقَاتِلُونَ: می‌جنگند / فی سبیلہ: در راهش / صفاً: صفاً در صف / کَانَ: گویی، مانند / بنیان مرصوص: ساختمانی استوار، یک ساختمان استوار، ساختمان استواری

خطاهای سایر گزینه‌ها:

۲) می‌کشند (معادل «یُقَاتِلُونَ» است نه «یُقَاتِلُونَ: می‌جنگند!») - گویی آنها مانند ... («کَانَ» یا به معنی «گویی» است یا «مانند» و نباید آن را دو بار ترجمه کنیم!)

۳) مانند ساختمانی که استوار است (اولاً عبارت «کَانَهم بنیان مرصوص» یک جمله مستقل است و نباید در بخش اول جمله ترجمه شود، ثانیاً «مرصوص» صفت از نوع اسم است و نباید به صورت جمله ترجمه شود.)

۴) کشته می‌شوند (معادل «یُقَاتِلُونَ» است نه «یُقَاتِلُونَ: می‌جنگند!») - زیرا (معادل «لَانَ» است نه «کَانَ!»)

(عربی دوازدهم، درس ۱)

۶۷. گزینه ۲ صحیح است.

کلمات مهم: إذا طلبنا: هرگاه بخواهیم، اگر بخواهیم، هرگاه خواستیم، اگر خواستیم / آن یُرفِع قدرتنا: که ارزشمان بالا برده شود، که ارزشمان بالا برود / فلنُحسِن أعمالنا: پس باید کارهایمان را به خوبی انجام دهیم / لا قول یقدر علی ذلک: هیچ گفته‌ای قادر به (انجام) آن نیست!

خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) بالا ببریم (معادل «تُرفِع» است نه «یُرفِع!» «یُرفِع: بالا برده شود» غایب و مجهول است!) - یک سخن «لَا» در «لَا قول: هیچ سخنی» از نوع نفی جنس و به معنی «هیچ» است!

۳) باید کارهای نیک انجام دهیم («لنُحسِن» یعنی «باید خوب انجام دهیم!»)

۴) بالا ببریم (مانند ۱) - باید کارهای خوب خود را انجام دهیم (مانند ۳) نکته ویژه: اگر بعد از فعل «أحسِن، یُحسِن» حرف «إلی» به کار برود به معنی «تکی کردن» است، ولی اگر بعد از آن «إلی» به کار نرود و مفعول داشته باشد به معنی «خوب انجام دادن» است!

(عربی دوازدهم، درس ۱)

۶۸. گزینه ۳ صحیح است.

کلمات مهم: لیت: کاش / نُدرك: بفهمیم، درک کنیم / آننا: که ما / خُلقتنا: آفریده شده‌ایم / من طینة: از یک تکه گل / نری: ببینیم / عظمة عالم: بزرگی جهانی / انطوی: در هم پیچیده شده است / فی لحومنا و عظامنا: در گوشت‌ها و استخوان‌هایمان

خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) درک می‌کردیم («نُدرك» مضارع است، ولی «درک می‌کردیم» ماضی استمراری است!) - می‌دیدیم («نری» مضارع است، ولی «می‌دیدیم» ماضی استمراری است!) - در هم پیچیده می‌شود («انطوی: در هم پیچیده شد» ماضی است، پس می‌توانیم آن را به شکل ماضی ساده یا نقلی ترجمه کنیم، ولی «در هم پیچیده می‌شود» مضارع است!)

۵۹. گزینه ۱ صحیح است.

بررسی گزینه‌ها:

نظم اجتماعی مرحله بعد از پذیرش قواعد اجتماعی توسط ما انسان‌ها است و در نتیجه آن ایجاد می‌شود. پس قسمت اول گزینه‌های ۱ و ۲ درست است. ساختار اجتماعی در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها خود را نشان می‌دهد و نمود می‌یابد؛ یعنی سازمان‌ها، نمونه‌ای دقیق از برقراری ساختارهای اجتماعی هستند. نظام اجتماعی، یک ساختار اجتماعی پویا و ساختار اجتماعی، مقدم بر نظام اجتماعی است. نظم اجتماعی:

در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها را امکان‌پذیر می‌کند. باعث می‌شود شما بدانید که چه توقعات و انتظاراتی می‌توانید از دیگران داشته باشید و اتفاقات غیرمنتظره، شما را از همکاری با دیگران باز ندارند. قواعد اجتماعی:

ارتباط ما را با یکدیگر امکان‌پذیر می‌سازند و سامان می‌دهند. کنش‌های ما را برای دیگران قابل پیش‌بینی می‌کنند. امکان مشارکت ما را در زندگی اجتماعی فراهم می‌آورند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۱، ۲۳ و ۲۴)

۶۰. گزینه ۴ صحیح است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) جوامعی که نظم اجتماعی را از منظر تبیین، برقرار می‌کنند (علت) با تطبیع و تهدید و اجبار قادرند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند. (پیامد)

ب) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی، علت برجسته کردن شباهت‌های جامعه و پدیده‌های طبیعی است.

ج) افراد در زندگی روزمره از دید خود و برای خود به موقعیت‌های اجتماعی می‌نگرند؛ ولی جامعه‌شناس تلاش می‌کند تا به خود موقعیت اجتماعی، ابعاد و اعماق آن، نزدیک شود: معنای آشنائزادایی و عادت‌زدایی

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۰، ۲۷ و ۲۸)

۶۱. گزینه ۳ صحیح است.

انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند، بلکه قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند.

ساختارهای اجتماعی، هر چند هم جا افتاده و با سابقه باشند، با کنش‌های افراد به وجود آمده و برقرارند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۶۲. گزینه ۲ صحیح است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) عبارت به سقوط ارزش‌ها اشاره دارد.

ب) عبارت به افول معانی اشاره دارد.

ج) عبارت به رکود اراده‌ها اشاره دارد.

د) عبارت به سقوط ارزش‌ها اشاره دارد.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۶۳. گزینه ۳ صحیح است.

بررسی موارد:

الف) برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند.

ب و ج) اگر تبیین را دانش جهان شمول (قوانین همه جایی و همیشگی) بدانیم؛ تفسیر، دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است؛ به این معنا که همه دانش‌ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند.

د) «مطالعه موردی» یکی دیگر از روش‌های کیفی است. اگر محققى بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن را نشان دهد، از این روش استفاده می‌کند. در مطالعه موردی، یک ده، موقعیت جغرافیایی، اوضاع جمعیتی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و به طور کلی جزئیات زندگی مردم ده بررسی می‌شود.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۴۶ و ۴۹ تا ۵۱)

۶۴. گزینه ۳ صحیح است.

ماکس ویر معتقد بود کنش اجتماعی، معنا دار است و پدیده‌های معنا دار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آنها را فهمید. ویر با اینکه فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست، اما از آنجا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی

۷۲. گزینه ۳ صحیح است.

خطاهای سایر گزینه‌ها:

- (۱) باید برخی‌زیم (هرگاه بعد از فعل «قام، یقوم، قم» (برخاستن) حرف «ب» به کار برود معنایش تغییر می‌کند و به شکل «اقدام کردن» ترجمه می‌شود، در نتیجه «لنقم» به «ب» معنی «باید به آن اقدام کنیم» است.)
 (۲) یاد نشود (معادل «لا یذکر» است نه «لم یذکر» یاد نشده است!) «لم + مضارع» معادل ماضی ساده یا نقلی منفی است.)
 (۴) بدهند (اولاً «أعطیت» مجهول است نه معلوم، ثانیاً فعل ماضی بعد از حرف «لو» اگر غالباً به شکل ماضی استمراری ترجمه می‌شود! ترجمه صحیح گزینه: «اگر به من طلا داده می‌شد که از مطالعه خودداری کنم انجام نمی‌دادم!»)

(عربی دوازدهم، درس ۲)

۷۳. گزینه ۲ صحیح است.

کلمات مهم: بازیکنان ایرانی: اللّاعبون الإیرانیون / لبخندزن: مبتسمین / بازمی‌گشتند: کانوا یرجعون، کان ... یرجعون
 خطاهای سایر گزینه‌ها:

- (۱) المبتسمون (این کلمه صفت «اللّاعبون» است، اما «لبخند زن» معادل حال است! «اللّاعبون الإیرانیون المبتسمون» یعنی «بازیکنان ایرانی خندان»!)
- (۳) یرجعون (این فعل، مضارع و به معنی «باز می‌گردند» است، ولی «بازمی‌گشتند» ماضی استمراری است!) - مبتسمین (این کلمه در این عبارت در جایگاه خبر قرار دارد، پس باید مرفوع باشد نه منصوب، در نتیجه «مبتسمون» صحیح است نه «مبتسمین»!)
- (۴) لاعبون ایرانیون (این ترکیب، نکره و به معنی «بازیکنانی ایرانی» است، اما «بازیکنان ایرانی» یک ترکیب معرفه است!)

(عربی دوازدهم، درس ۲)

۷۴. گزینه ۱ صحیح است.

ترجمه عبارت: «[سخن] حق را از اهل باطل بپذیرید و [سخن] ناحق را از اهل حق نپذیرید!»

مفهوم: «دعوت به اتمام و توجه به خود سخن نه توجه به سخنگو و همچنین دعوت به انتقاد از سخنان فارغ از گوینده آن!»

ترجمه گزینه‌های عربی:

- (۱) بشارت ده به بندگان، همان کسانی که کلام را می‌شنوند و از بهترین آن تبعیت می‌کنند!
- (۲) انسان باید به علمش نگاه کند که از چه کسی آن را می‌گیرد! (دقیقاً مفهوم عکس عبارت صورت سؤال را دارد!)
- نزدیک‌ترین مفهوم به عبارت صورت سؤال را عبارت گزینه ۱ دارد!

(عربی دوازدهم، درس ۱)

ترجمه متن:

پیرمرد به توتل‌های شهر قدیمی خیره شده بود، به آن بنای مستحکم که شاهد بر گذر قرن‌ها بود. دستش را روی سنگ سخت می‌کشید و قصه‌های پدران و اجدادش را از عظمت این شهر و اینکه چگونه گوشت و استخوان آن از سنگ‌های این سرزمین بوده به یاد می‌آورد.

پیرمرد به فرزندانش که دور تا دورش با شادی مشغول بازی با اسباب‌بازی‌های مدرنشان بودند، نگاه کرد. اسباب‌بازی‌هایی که بر پایه جدیدترین فناوری‌ها ساخته شده بودند. پیرمرد لبخندی زد و به یاد آورد که چگونه او و همسالانش فقط با سنگ و چوب بازی می‌کردند و چگونه آرزوی توسعه شهرشان را داشتند.

(پیرمرد) از خود می‌پرسید: چه زود گذشت زمان! و زندگی چقدر تغییر کرد؟ فناوری زندگی ما را آسان کرد و شهر ما به پایتخت تکنولوژی و توسعه تبدیل شد. اما آیا به همه رؤیاهایمان رسیدیم؟ آیا زندگی ما آن‌طور که تصور می‌کردیم شد؟

پیرمرد احساس ناامیدی می‌کرد، زیرا می‌دید که برخی از جوانان از میراث فرهنگی دلزده شده‌اند و دیگر به تاریخ شهر اهمیت نمی‌دهند. پیرمرد ترسید که ریشه‌های خود را فراموش کنند و به اعدادی در دنیای مجازی تبدیل شوند.

پیرمرد با خود می‌گفت: شاید روزی فرزندانم اهمیت حفظ میراث فرهنگی را درک کنند و بدانند که توسعه واقعی، توسعه‌ای است که گذشته، حال و آینده را به هم پیوند دهد. این بنای مستحکم، ستون اصلی و محکم این شهر است و تضمین کننده بقاء و شکوفایی آن است.

(۲) امید است (معادل «لعل» است نه «لیت»!) - خداوند (اضافی است!) - آفریده است («خلقتنا: آفریده شدیم» مجهول و للمتكلم مع الغير است، ولی «آفریده است» معلوم و غایب است!) - استخوانمان («عظام: استخوان‌ها» جمع است نه مفرد!)

(۴) شاید (معادل «لعل» است نه «لیت»!) - بتوانیم (اضافی است!) - استخوانمان (مانند ۲)

(عربی دوازدهم، درس ۱)

۶۹. گزینه ۴ صحیح است.

کلمات مهم: لا تبرئ نفسک: نفست را بی‌گناه مشمار / لا تحزنک أقوالهم: سخنان آنان تو را ناراحت نکند / لا تسمح لهم: به آنان اجازه نده / أن یضعفوا عزمک: که عزمت را تضعیف کنند / واصل طریقک: به راهت ادامه بده / و هو حق: در حالی که آن حق است.

خطاهای سایر گزینه‌ها:

(۱) نباید بی‌گناه بشماری («لا تبرئ» نهی مخاطب است و در نهی‌های مخاطب از لفظ «نبايد» استفاده نمی‌کنیم!) / از سخنان غمگین نشو (ضمیر «ک» در «لا تحزنک» ضمیر مفعولی است و باید به شکل «تو» را) ترجمه شود! در این عبارت «لا تحزن» نهی غایب است، بنابراین «نبايد تو را ناراحت کند» صحیح است، در ضمن ضمیر «هم» در «أقوالهم» ترجمه نشده است!)

(۲) نباید ... ناراحت شوی و به آنان اجازه دهی (ضمیر «ک» در «لا تحزنک» ضمیر مفعولی است و باید به شکل «تو» را) ترجمه شود! در این عبارت «لا تحزن» نهی غایب است، بنابراین «نبايد تو را ناراحت کند» صحیح است! ضمناً «لا تسمح» فعل نهی مخاطب است و باید به شکل دستوری ترجمه شود!)

(۳) نباید ... اجازه بدهی («لا تسمح» فعل نهی مخاطب است و در نهی‌های مخاطب از لفظ «نبايد» استفاده نمی‌کنیم!) - باید ادامه بدهی («واصل: ادامه بده» امر مخاطب است و در امرهای مخاطب از لفظ «نبايد» استفاده نمی‌کنیم!)

(عربی دوازدهم، درس ۱)

۷۰. گزینه ۱ صحیح است.

کلمات مهم: بنی: ساخت / هذا العالم: این دانشمند / المختبر: آزمایشگاه / صغیراً: کوچک / لیجری تجارته: تا تجربه‌هایش را اجرا کند / دوؤباً: با پشتکار / محولاته: تلاش‌های خود، تلاش‌هایش، تلاش‌های خویش / حتی استطاع: تا اینکه توانست / آن یخترع مادة: ماده‌ای را اختراع کند / أقبیل ... علی شرائها: به خرید آن روی آوردند / کثیر من شركات البناء: بسیاری از شرکت‌های ساختمانی

خطاهای سایر گزینه‌ها:

(۲) آزمایشگاه کوچکی (معادل «مختبراً صغیراً» است! دقت کنید که «المختبر» و «صغیراً» موصوف و صفت نیستند، زیرا اولی معرفه و دومی نکره است! «صغیراً» در این عبارت حال است و باید به شکل قید حالت ترجمه شود نه صفت!) - تا بتواند (معادل «حتی یستطیع» است! «استطاع: توانست» ماضی است نه مضارع!) - قبول کردند («أقبیل علی» به معنی «روی آوردن» است نه «قبول کردن»!)

(۳) آزمایشگاه کوچکی (مانند ۲) - بیشتر (معادل «اکثر» است نه «کثیر من: بسیاری از!») - روی بیاورند (معادل «یقبیل» است نه «أقبیل»! «أقبیل» ماضی است نه مضارع!)

(۴) تا بتواند (مانند ۲) - پذیرفتند («أقبیل علی» به معنی «روی آوردن» است نه «قبول کردن»!)

نکته ویژه: حال در عربی غالباً یک اسم نکره است، اما در فارسی می‌توانیم قید حالت را به شکل معرفه ترجمه کنیم، مانند «صغیراً» و «دوؤباً» در همین عبارت!

(عربی دوازدهم، درس ۲)

۷۱. گزینه ۴ صحیح است.

خطاهای سایر گزینه‌ها:

(۱) رحم نمی‌کنیم (معادل «لا نرحم» است نه «لا نرحم»: نباید رحم کنیم!» «لا نرحم» فعل نهی است و در اصل «لا نرحم» بوده و برای سهولت در تلفظ به این شکل در آمده است!)

(۲) و به آنچه ... عمل نمی‌کنید («و» در «و أنتم لا تعملون ...» او و به آنچه ... عمل نمی‌کنید) «در حالی که» ترجمه می‌شود نه «و!»)

(۳) یقیناً (معادل «إن» است نه «إنما: فقط، تنها»!)

(عربی دوازدهم، درس ۲)

۷۵. گزینه ۳ صحیح است.

چه احساسی بر پیرمرد غلبه می کند هنگامی که فرزندان را نگاه می کند در حالی که با اسباب بازی های جدید بازی می کنند؟
 (۱) غم و اندوه برای ایام گذشته!
 (۲) شادی از پیشرفت و راحتی و فناوری های جدید!
 (۳) ترکیبی از ترس و ناامیدی و امیدواری بر او غلبه می کند!
 (۴) خشم از تغییر و پیشرفت شهرها و جوامع!

۷۶. گزینه ۲ صحیح است.

بزرگترین نگرانی پیرمرد در مورد جوانان نسلش چه بود؟
 (۱) اینکه تنبل بشوند و مسئولیت پذیر نباشند.
 (۲) ترسید که میراث و هویتشان را فراموش کنند.
 (۳) فقط به تکنولوژی مشغول بشوند.
 (۴) به کشورهای دیگر مهاجرت کنند.

۷۷. گزینه ۲ صحیح است.

هدف اصلی متن چیست؟
 (۱) انتقاد از توسعه فناوری و تأثیر سوء آن بر جامعه!
 (۲) تأکید بر اهمیت حفظ میراث فرهنگی همراه با پیشرفت و توسعه!
 (۳) توصیف تغییراتی که در جوامع رخ می دهد!
 (۴) تشویق جوانان به نوآوری و خلاقیت!

۷۸. گزینه ۴ صحیح است.

در این متن «أحدث: جدیدترین» اسم تفضیل است و فعل ماضی نیست. توجه: کلمه ای که قبل آن حرف جر بیاید حتماً اسم است.

۷۹. گزینه ۳ صحیح است.

البنیان: مفرد است نه مثنی
 توجه: به شرطی یک اسم، مثنی می باشد که اگر «ان» یا «ین» را از آخر آن برداریم، مفرد کلمه باقی بماند.

۸۰. گزینه ۳ صحیح است.

أقبل ← این فعل بر وزن «أفعل» بوده و شکل صحیح آن «أقبل» است. مشتاقینا ← مشتاقین، نشانه جمع مذکر سالم «ین» است و تنوین نمی پذیرد.

۸۱. گزینه ۱ صحیح است.

در عبارت داده شده: «سيف» اسم فعل ناقصه «لیس» و مرفوع و «أقطع» نیز خبر منصوب آن است. حال اگر بخواهیم «لای نفی جنس» را بر سر آن بیاوریم، «سيف» باید به عنوان اسم آن بدون «ال» و «تنوین» و منصوب به فتحه، یعنی «سيف» باشد. (رد گزینه های ۲ و ۳) و «أقطع» نیز باید به عنوان خبر آن مرفوع، یعنی «أقطع» باشد. (رد گزینه های ۳ و ۴)

(عربی دوازدهم، درس های ۱، ۲ و ۳)

۸۲. گزینه ۴ صحیح است.

ترجمه و بررسی گزینه ها:
 (۱) نزدیک است باران ببارد. = به زودی باران می بارد. [یکاذ (نزدیک است)] و «عن قریب (به زودی)» معنی مشابهی دارند.
 (۲) هیچ ابری در آسمان نیست. = هیچ ابری در آسمان نیست. [لای نفی جنس] و «ما من» از نظر معنی یکسان هستند.
 (۳) شاید (امید است) خدا گناهانمان را ببامزد. = شاید (امید است) خدا گناهانمان را ببامزد. [لعل] و «عسی» هم معنی هستند.
 (۴) کاش این قصیده در کلاس خوانده شود. = گاهی این قصیده در کلاس خوانده می شود. ادر عبارت اول «لیت» برای یک آرزوی محال و دور از دسترس استفاده شده، اما «قد (گاهی)» عبارت دوم این معنی را ندارد و امکان خواندن قصیده وجود دارد.

(عربی دوازدهم، درس ۱)

۸۳. گزینه ۳ صحیح است.

سؤال، عبارتی را می خواهد که در وقوع آن هیچ شک و تردیدی نباشد. در این گزینه، «ان» حرف مشبّهه بالفعل است که تمام جمله بعد از خود را تأکید می کند، لذا در وقوع این جمله هیچ شک و تردیدی وجود ندارد. ترجمه: «بی گمان تکامل انسان از زمان آفرینش امری است که به تدریج اتفاق افتاده است.»

(عربی دوازدهم، درس ۱، صفحه ۵)

۸۴. گزینه ۲ صحیح است.

در این گزینه، کلمه «فانیة» از آن جایی که از جمله قابل حذف است و هیچ نقشی ندارد، «حال» است. ترجمه: «ای مردم؛ چرا دنیا را در حالی که فانی است، می خواهید و آخرت را در حالی که باقی است، نمی خواهید؟» [«باقیة» نیز حال است].

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) «فانیة» خبر «هی (مبتدا)» است و جمله «هی فانیة» حال است.
 (۳) «فانیة» چون از جمله قابل حذف نیست و مفعول فعل «نحسب» است، حال نیست. ترجمه: «این نعمت را فانی نمی پنداشتیم و ...»
 (۴) «فانیة» خبر «ان» است. ترجمه: «... و فراموش کرده اند که دنیا فانی است.»

(عربی دوازدهم، درس ۲، صفحه ۲۵)

۸۵. گزینه ۳ صحیح است.

سؤال، گزینه ای را می خواهد که در آن حالت یک اسم بیان شده باشد که منظور همان «حال» است. در این گزینه، «و هو قد یصبح» حال جمله است. ترجمه: «مؤمن چگونه مؤمن می باشد، در حالی که گاهی از رحمت خدا ناامید می شود.» [«مؤمناً» خبر «یکون» و «مایوساً» خبر «یصبح» است].

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) اولاً؛ «علماء دؤوبین» ترکیب وصفی و «دؤوبین» صفت است، ثانیاً؛ «برغبة» جارّ و مجرور و «نشاط» نیز معطوف است.
 (۲) «دؤوبین» خبر «کان» است. ترجمه: «دانشمندانی که برای بهینه سازی این ماده کار می کردند، با پشتکار بودند.» دقت کنید که کلماتی که همراه «است، بود، شد و ...» ترجمه می شوند غالباً در زبان عربی خبر هستند.
 (۴) اولاً؛ «کثیراً» قید برای «تأملت» است و نمی تواند «حال» باشد، ثانیاً؛ «سهلة» نیز خبر «تصیر» است.

(عربی دوازدهم، درس ۲، صفحه ۲۵)

تاریخ

۸۶. گزینه ۲ صحیح است.

با گسترش فعالیت علمی شرق شناسان، کتیبه های بیستون و طاق بستان رمزگشایی شد و اطلاعات جدیدی درباره تاریخ ایران به دست آمد.
 (تاریخ دوازدهم، صفحه ۴)

۸۷. گزینه ۱ صحیح است.

الف) یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی شاه و نویسنده «تاریخ ذوالقرنین» است.
 ب) میرزا فتحعلی آخوندزاده (یکی از متفکران دوره قاجار) با اینکه مورخ نبود، تاریخ نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد. وی در رساله «ایراد»، شیوه تاریخ نویسی رضاعلی خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد.
 ج) میرزا محمدجعفر خورموجی (از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری) که از منتقدان تملق گویی بود، نخستین کسی بود که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داد.
 د) اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی (یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان) با عنوان «کاغذ اخبار» در تهران منتشر کرد.
 (تاریخ دوازدهم، صفحه های ۵ و ۱۲)

۸۸. گزینه ۳ صحیح است.

آرامش و ثبات سیاسی نسبی، کاهش مالیات ها، دربار کم تجمل و تلاش کریم خان برای تثبیت قیمت کالاها از جمله عوامل مؤثر در رونق اقتصادی دوره کریم خان زند بود.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۲۲)

۸۹. گزینه ۴ صحیح است.

الف) کشورهای اروپایی به ویژه انگلستان، روسیه، فرانسه و اتریش به بهانه دفاع از حقوق اقلیت ها در امور داخلی عثمانی مداخله کردند، ولی در واقع به دنبال گسترش مستعمرات و تأمین منافع اقتصادی و سیاسی خود در این امپراتوری وسیع بودند.

ب) استعمارگران اروپایی به تدریج با دامن زدن به اختلافات دینی و قومی در هند، بخش هایی از آن سرزمین را تصرف کردند.

ج) دولت آمریکا با بهره گیری از نیروی کار بردگان آفریقایی اقتصاد خود را توسعه بخشید و در پایان سده ۱۹ میلادی به پیشرفت های وسیع سیاسی، اقتصادی و صنعتی دست یافت و به رقیبی برای کشورهای استعمارگر اروپایی تبدیل شد.

د) ولتر از اطاعت انسان از عقل مادی و مبارزه با خرافات سخن می گفت.
 (تاریخ دوازدهم، صفحه های ۲۵، ۲۷ و ۲۸)

۹۷. گزینه ۱ صحیح است.

الف) اداره ایالت آذربایجان با مرکزیت شهر تبریز، همواره به عهده ولیعهد بود.

ب) انگلستان با تحمیل معاهده پاریس به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد و سپس با قرارداد گلداسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را از ایران جدا و ضمیمه خاک هندوستان کرد که خود بر آن فرمان می‌راندند.

ج) میرزا علی اکبرخان زمین‌الدوله (نقاش باشی) به دستور ناصرالدین شاه در محل فعلی دارالفنون یک تالار نمایش ساخت.

د) به موجب قرارداد ۱۹۱۹ که بین انگلیس و دولت وثوق‌الدوله منعقد گردید، اداره امور دارایی و برخی دیگر از ادارات و وزارت‌خانه‌های ایران در اختیار انگلستان قرار می‌گرفت. همچنین مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش یکپارچه ایران و تأمین اسلحه و تدارکات آن نیز به افسران انگلیسی داده می‌شد.

(تاریخ دوازدهم، صفحه‌های ۳۸، ۴۴، ۵۸ و ۹۰)

۹۸. گزینه ۴ صحیح است.

جنگ جهانی اول این فرصت را در اختیار مارکسیست‌های معترض که به بلشویک‌ها معروف بودند قرار داد تا در سال ۱۹۱۷ میلادی تزار روسیه را دستگیر و در نهایت بکشند آنها به رهبری لنین بر روسیه حاکمیت یافته و حکومت کمونیستی تأسیس کردند.

دولت آلمان به تقویت معترضان پرداخت و به رهبران تبعیدی بلشویک کمک کرد تا به روسیه بازگردند و به شورش‌ها علیه تزار دامن زنند.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۸۵)

جغرافیا

۹۹. گزینه ۲ صحیح است.

منظور از مقر، مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است. مقر هر روستا یا شهر، همچنین هسته اولیه آن را شامل می‌شود.

نکته: منظور از هسته اولیه مکانی است که مردم برحسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند و بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش یافته است.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۲)

۱۰۰. گزینه ۴ صحیح است.

کلان‌شهر ترجمه و معادل واژه مکاسیتی است و به شهرهایی با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت اطلاق می‌شود.

بررسی گزینه‌های نادرست:

۱) تعریف متروپل

۲) تعریف جهان‌شهر

۳) تعریف مگالوپلیس

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۱۲)

۱۰۱. گزینه ۱ صحیح است.

به سبب تقسیم نادرست زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی نه تنها وضع روستاییان بهتر نشد، بلکه شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۲۰)

۱۰۲. گزینه ۳ صحیح است.

مهاجران روستایی عمدتاً کارگر ساده و فاقد مهارت و تخصص‌اند و از سوی دیگر فرصت‌های شغلی در شهر محدود است، به همین سبب، مهاجران جذب بخش غیررسمی اقتصاد شهری شده و به کارهایی مانند کارگری موقتی و روزمزد یا خدمتکاری در رستوران‌ها و نظایر آن مشغول می‌شوند.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۲۳)

۱۰۳. گزینه ۱ صحیح است.

کاربری زمین یعنی چگونگی استفاده از زمین. در نقشه‌های کاربری زمین پراکندگی انواع عملکردهای شهر نمایش داده می‌شود.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۲۸)

۱۰۴. گزینه ۳ صحیح است.

آمایش سرزمین، تنظیم رابطه انسان، فضای جغرافیایی و فعالیت است.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۳۶)

۹۰. گزینه ۲ صحیح است.

امیرکبیر با جدیت تمام برای تشکیل ارتش حرفه‌ای و دائم اقداماتی انجام داد. یکی از مقاصد او از تأسیس مدرسه دارالفنون، آموختن دانش نظامی جدید و اشاعه آن و نیز تقویت توان جنگی و دفاعی کشور بود.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۴۰)

۹۱. گزینه ۴ صحیح است.

محاکم شرع، دعاوی مدنی مانند دعوای خانوادگی، ملکی و ارث را حل و فصل می‌کردند. در این محاکم روحانیون قضاوت می‌کردند و هزینه‌های رسیدگی بر عهده طرفین دعوا بود.

محاکم عرف به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی مانند شورش، سرقت، نزاع و عدم پرداخت مالیات رسیدگی می‌کردند. این محاکم را قضاوت و مأمورانی اداره می‌کردند که از مقام‌های حکومتی فرمان می‌بردند و حقوق می‌گرفتند.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۴۰)

۹۲. گزینه ۳ صحیح است.

در دوره قاجار نظام تعلیم و تربیت سنتی ایران تداوم و گسترش یافت. در مراکز آموزشی، علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می‌شد. مدرسه‌های مروی و سپهسالار از جمله مراکز علمی و آموزشی مهم و بزرگ این دوره بودند که در پایتخت تأسیس شدند.

مدرسه دوشیزگان به منظور تحصیل دختران توسط بی‌بی خانم استرآبادی در تهران تأسیس شد.

(تاریخ دوازدهم، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۹۳. گزینه ۲ صحیح است.

الف) نادرست، تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار تغییر چندانی در فنون کشاورزی ایران ایجاد نکرد اما موجب افزایش درآمد مالکان و مشارکت روزافزون تجار ایرانی و خارجی در صدور تولیدات برخی محصولات کشاورزی، نظیر پنبه و تریاک شد.

ب) نادرست، در اوایل دوره قاجار به علت جنگ‌های ناپلئون کالاهای صنعتی چندانی به ایران وارد نمی‌شد.

ج) درست، جنگ داخلی آمریکا موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد. بازرگانان روسی و آلمانی با حمایت‌های مالی، نصب دستگاه‌های پنبه پاک‌کنی، توزیع بذر و بالابردن استانداردهای تولید به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند.

د) نادرست، با پایان یافتن جنگ در اروپا و سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی، صنایع دستی ایران به تدریج رو به انحطاط رفت.

(تاریخ دوازدهم، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۱)

۹۴. گزینه ۱ صحیح است.

مورد اول مربوط به خواست معترضان در مهاجرت صغری می‌باشد. مهم‌ترین خواسته‌های معترضان در مهاجرت کبری عبارت بودند از:

۱- برکناری عین‌الدوله از صدارت

۲- فراهم کردن زمینه برای بازگشت مهاجران به تهران

۳- ایجاد عدالت‌خانه

۴- تشکیل دارالشورا (مجلس نمایندگان)

(تاریخ دوازدهم، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

۹۵. گزینه ۲ صحیح است.

مورگان شوستر آمریکایی با اختیارات وسیعی که مجلس به او داد، شروع به انجام اصلاحاتی دامنه‌دار در امور مالی و گمرک کرد. این اقدام او سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد که روس و انگلیس را سخت عصبانی کرد. بنابراین در سال ۱۲۹۰ شمسی روسیه، طی اخطاری به دولت ایران، تهدید کرد که اگر ظرف ۴۸ ساعت به خواسته‌هایش عمل نشود، به اشغال ایران خواهد پرداخت.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۷۶)

۹۶. گزینه ۳ صحیح است.

تفکر ملی‌گرایی، مردمان و گروه‌های قومی را که تاریخ و فرهنگ و زبان مشترکی داشتند، برانگیخت تا با هم یکی شوند و زیر پرچم حکومتی یکپارچه و مستقل قرار گیرند. ایتالیایی‌ها، آلمانی‌ها، لهستانی‌ها، صرب‌ها و مجارها از جمله این اقوام بودند که تحت تأثیر اندیشه ملی‌گرایی، برای تأسیس حکومت ملی به پا خواستند.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۸۰)

پایه دوازدهم . آزمون ۸ . پاسفنامه انسانی

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) فلاسفه حتماً اجزای یک موجود را قبول دارند (مثلاً اکسیژن و هیدروژن اجزای آب هستند)، اما به بررسی آن اهمیت نمی‌دهند زیرا این کار علوم تجربی است.
- ۲) هستی و چیستی دو جزء از یک موجود نیست بلکه دو مفهوم، ویژگی و جنبه یک موضوع است.
- ۳) با توجه به تمایز وجود و ماهیت، درک هر کدام یک از آنها به معنی شناخت آن جنبه دیگر نیست. انسان‌ها چیستی دیو را می‌شناسند اما از وجود آنها اطلاعی ندارند.

(فلسفه دوازدهم، صفحه ۳)

۱۱۳. گزینه ۲ صحیح است.

اگر کسی فرض اشتباه عینیت، وجود و ماهیت را فرض کند، باید معتقد باشد به وجود آمدن و از بین رفتن هر چیزی غیرممکن است زیرا ماهیت همان ویژگی‌های ذاتی یک چیز است که از آن جدایی‌ناپذیر است پس این ویژگی‌ها باید از ابتدا حضور داشته باشند، پس طبعاً همه چیز باید از اول باشند و هیچگاه هم از بین نروند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ماهیت‌ها عیناً همان وجود و موجودیت هستند و همه ماهیت‌ها یکی خواهند شد و قابل تمایز نیستند.
- ۲) وجود و ماهیت یکی فرض شده‌اند و اساساً امکان از بین رفتن هیچ وجودی وجود ندارد.

(فلسفه دوازدهم، صفحه ۶)

۱۱۴. گزینه ۳ صحیح است.

حمل بی‌نهایت بر مغالطه یک حمل امتناعی است زیرا مغالطه نمی‌تواند بی‌نهایت باشد؛ مغالطات می‌توانند بی‌شمار باشند اما بی‌نهایت نیست. می‌تواند اینقدر زیاد باشد که سخت باشد که شمرده باشد اما باز قابل شمارش هست.

(فلسفه دوازدهم، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۱۵. گزینه ۲ صحیح است.

خداوند در ذاتش واجب‌الوجود است زیرا ضرورت دارد که وجود داشته باشد، حال در دنیای خارج از ذهن نیز چون وجود دارد، واجب‌الوجود بالذات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) انسان بر حسب ذاتش ممکن‌الوجود است و بر حسب وجودش واجب‌الوجود بالغیر است یعنی به واسطه ایجاد شدن دلیلش ایجاد شده است.
- ۲) فیل پرنده بر حسب ذاتش یک ممکن‌الوجود است و بر حسب وجودش یا در دنیای خارج ممتنع‌الوجود بالغیر است.
- ۳) واجب‌الوجود بالذات فقط یک عدد هست و آن هم خدا است.

(فلسفه دوازدهم، صفحه ۱۱)

۱۱۶. گزینه ۱ صحیح است.

آزمونی که در حال حاضر زیر دستان شما وجود دارد در ذات خودش یک ممکن‌الوجود است اما با وجود دلایلش (طراح، تایپست، چاپگر) از آن حالت خارج شده است و به وجوب بالغیر تبدیل شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها قرار است یک واجب‌الوجود بالغیری ایجاد شود اما هنوز به آن مرحله نرسیده است.

(فلسفه دوازدهم، صفحه ۱۱)

۱۱۷. گزینه ۳ صحیح است.

این فرد بعد از فراهم کردن دلایل مورد نیاز یک موضوع (نتیجه مثبت آزمون) انتظار نتیجه مناسب داشته است که به دست نیامده است پس با قبول اصل وجوب علی و معلولی، انتظار داشته است با وجود علت، معلول ایجاد شود پس اگر معلول ایجاد نشده است، احتمالاً در ایجاد دلیل اشتباه داشته است و از مشاورش برای این موضوع کمک می‌خواهد.

(فلسفه دوازدهم، صفحه ۱۹)

۱۱۸. گزینه ۳ صحیح است.

از نظر دکارت مصادیق علیت را براساس تجربه می‌توان پیدا کرد یعنی اگر می‌خواهیم علت باران را بفهمیم باید با استفاده از علوم تجربی به این علت دست پیدا کرد، فلاسفه مسلمان در پیدا کردن مصادیق علیت امور مادی همین نظر را دارند ولی درباره مصادیق علیت امور غیرمادی مانند روح، فرشته و اختیار به واسطه غیرمادی بودنشان حتماً دلایل غیرمادی دارند که باید براساس عقل به آن دست پیدا کرد.

۱۰۵. گزینه ۲ صحیح است.

داده‌ها و اطلاعات دو مؤلفه دارند: موقعیت جغرافیایی دارند (داده‌های مکانی) و دارای ویژگی‌هایی هستند (داده‌های توصیفی) بنابراین هر دو عبارت (الف) و (ب) مربوط به داده‌های مکانی است زیرا موقعیت جغرافیایی را بیان می‌کند.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۳۸)

۱۰۶. گزینه ۴ صحیح است.

در سامانه اطلاعات جغرافیایی، داده‌های مربوط به پدیده‌های دنیای واقعی را می‌توان براساس اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های موردنظر در قالب لایه‌هایی جداگانه طبقه‌بندی و ترکیب کرد. از جمع‌بندی و تلفیق لایه‌های مختلف لایه جدیدی حاصل می‌شود که دربرگیرنده اطلاعات دقیق و مورد نیاز کاربران است.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۳۹)

۱۰۷. گزینه ۳ صحیح است.

در نیم قرن اخیر سه عامل موجب گسترش و تحول در صنعت حمل و نقل شده است:

- ۱- افزایش جمعیت و تقاضا برای حمل و نقل
- ۲- گسترش تجارت و اقتصاد جهانی
- ۳- پیشرفت‌های علمی و فناوری در تولید وسایل حمل و نقل

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۴۳)

۱۰۸. گزینه ۱ صحیح است.

مسافت نزدیک: حمل و نقل جاده‌ای
مسافت نسبتاً دور: حمل و نقل ریلی

مسافت دور: حمل و نقل هوایی

مسافت دور: حمل و نقل آبی

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۴۵)

۱۰۹. گزینه ۴ صحیح است.

در نیمه دوم قرن بیستم، ساختن آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها برای حل مشکل ترافیکی و همچنین افزایش سرعت خودروها متداول شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ مربوط به اوایل قرن بیستم است.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه ۴۶)

۱۱۰. گزینه ۲ صحیح است.

در روند تولید قطار، لوکوموتیوهای بخاری به تدریج جای خود را به لوکوموتیوهای دیزلی دادند و قطار پرسرعت الکتریکی که در سال ۱۹۶۴م بین توکیو و ازاکا به حرکت درآمد، از اولین قطارهای پرسرعت جهان است و هزینه احداث پایانه (ترمینال) در حمل و نقل ریلی، متوسط است.

(جغرافیای دوازدهم، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

فلسفه و منطق

۱۱۱. گزینه ۳ صحیح است.

حمل غیرنامی یا غیررشدکننده بر دیوار یک حمل بی‌نیاز از دلیل است زیرا غیرنامی ذات و از اجزای تعریفی دیوار است. حمل دارای جسم نیز بر اسب یک حمل بی‌نیاز از دلیل است زیرا جسم داشتن ذاتی هر چیز مادی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) دارای برگ ذاتی درخت نیست.

۲) خندان بودن جزء ذاتیات انسان نیست و ذاتیات انسان حیوان، ناطق، جسم، رشدکننده و دارای حواس است.

۴) دارای سه زاویه یا ۱۸۰ درجه بودن جزء ویژگی‌های ذاتی مثلث نیست.

(فلسفه دوازدهم، صفحه ۵)

۱۱۲. گزینه ۴ صحیح است.

وجود و ماهیت دو جنبه، ویژگی و مفهوم از یک موضوع است که در ذهن قابل درک کردن است، این تمایز صرفاً در دنیای ذهن امکان‌پذیر است زیرا وجود و ماهیت مفهوم هستند و مفهوم صرفاً در ذهن حضور دارد. پس تلاش برای تمایز وجود و ماهیت در دنیای خارج از ذهن امری بی‌فایده و غیرممکن است.

۱۲۴. گزینه ۱ صحیح است.

دمیروز همان خداست اما در مرتبه خلقت و مثال خیر هم اشاره به ذات خدا دارد. می توان گفت فرق این دو، فرق ذات و تجلی ذات است.
(فلسفه دوازدهم، صفحه ۳۲)

۱۲۵. گزینه ۲ صحیح است.

معنای دوم اتفاق نفی سنخیت بود و برهان دکارت مبتنی بر این اصل است زیرا می گوید من علت تصور نامتناهی نیستم زیرا هیچ سنخیتی بین من و این تصور نیست در حالی که علت و معلول باید سنخیت داشته باشند.
(فلسفه دوازدهم، صفحه های ۳۴ و ۳۵)

۱۲۶. گزینه ۴ صحیح است.

قبول خداوند پشتوانه اراده انسان و مسئولیت پذیری او و تکیه گاه اصول اخلاقی مورد قبول وی می باشد. با پذیرش خداوند است که زندگی انسان معنای حقیقی و متعالی پیدا می کند و از پوچی و بی هدفی خارج می شود.
(فلسفه دوازدهم، صفحه ۳۶)

۱۲۷. گزینه ۴ صحیح است.

این برهان فقط می تواند ثابت کند که یک ناظم و خالق این جهان را اداره می کند اما ثابت نمی کند که این ناظم خالق همان خداوندی است که نیازمند به علت نیست و وجودی ازلی و ابدی دارد.
بررسی سایر گزینه ها:

(۱) برهان نظم صرفاً متکی بر عقل نیست بلکه برهانی است که از کارکرد عقل بر داده های حسی و تجزیه و تحلیل آن ها به دست آمده است.
(۲) جزء ایرادات هیوم به برهان نظم نیست.
(۳) از نظر هیوم این برهان وجود ناظم را اثبات می کند.
(فلسفه دوازدهم، صفحه ۳۵)

۱۲۸. گزینه ۳ صحیح است.

همه موجودات و واقعیات جهان، عین وابستگی و نیاز هستند و وجود مستقلی از خود ندارند. نسبت آنها به وجود مستقل مثل نسبت سایه و صاحب سایه است.
بررسی سایر گزینه ها:

(۱) امکان فقری حالت یک چیز نیست چون در این صورت شما آن چیز را که غیر خداست وجود مستقل دانسته اید که حالتی دارد.
(۲) تعریف ممکن ماهوی است نه فقری.
(۴) تعریف خود امکان است نه امکان فقری.
(فلسفه دوازدهم، صفحه ۴۶)

۱۲۹. گزینه ۱ صحیح است.

نقد راسل براساس اصولی که برهان اثبات خدا بر آن مبتنی است انجام شده است از مهم ترین مقدمات اثبات وجود خداوند اصل علیت است. راسل بر همین اساس می گوید اگر اصل علیت قانونی کلی است باید شامل همه موجودات شود چه خدا و چه جهان. گزینه های دیگر کاملاً خارج از بحث اثبات وجود خداوند هستند. چون خود وجود و سنخیت مبتنی بر علیت اند و مغایرت هم خارج بحث است.
(فلسفه دوازدهم، صفحه ۴۴)

۱۳۰. گزینه ۴ صحیح است.

در هر دو برهان در مقدمه اول اصل واقعیت مستقل از ذهن مفروض است یعنی شما برای اثبات وجود خدا اول باید سو فیست نباشید یعنی قائل باشید واقعیتی در خارج هست.
برهان فارابی «پدیده های که الان موجود است»
برهان ابن سینا «وقتی به موجودات این جهان نگاه می کنیم»
بررسی سایر گزینه ها:

(۱) خاص برهان فارابی است.
(۲) نتیجه هر دو برهان
(۳) خاص برهان فارابی است.
(فلسفه دوازدهم، صفحه های ۴۲ و ۴۴)

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) این نتیجه مربوط به قبول اصل وجوب علی و معلولی است.
(۲) تجربه گرایان اصل سنخیت را هم اصلی تجربی می دانند که با تجربه کردن علت و معلول های که تجربه کردند می گویند میان آن علت و معلول ها سنخیت نیز برقرار است.

(۴) اصول سنخیت و وجوب زیرمجموعه علیت هستند پس اگر کسی علیت را قبول ندارد، ضرورتاً اصل های سنخیت و وجوب را هم نمی تواند قبول کند.
(فلسفه دوازدهم، صفحه های ۱۶ تا ۱۹)

۱۱۹. گزینه ۴ صحیح است.

هیوم علیت را به عنوان یک رابطه ضروری و حتمی قبول نداشت اما در هر صورت او روابطی میان پدیده ها می دید و در جواب این رابطه ها نظری داد که براساس تکرار مکرر توالی ها، یک تداعی که حالت روانی است ایجاد شده است که ما فرض می کنیم رابطه غیرواقعی علیت میان آنها برقرار است.
بررسی سایر گزینه ها:

(۱) براساس تکرار مکرر توالی ها، یک حالت ذهنی یا تداعی ایجاد شده است پس مبنای ایجاد تداعی، تکرار توالی ها است.
(۲) از نظر او با حس و تجربه نمی توان به علیت دست پیدا کرد.
(۳) او نمی گفت هیچ رابطه ای میان اشیا نیست. او وجود رابطه علیت را قبول نداشت نه وجود هیچ رابطه ای را.
(فلسفه دوازدهم، صفحه ۱۶)

۱۲۰. گزینه ۳ صحیح است.

در این رابطه یک طرف (ستون ها) باعث طرف دوم (ایستادگی) شده است و این رابطه یک رابطه وجودی است.
بررسی سایر گزینه ها:

در سایر گزینه ها وجود مبادله نمی شود و برای ایجاد شدن رابطه باید دو طرف فرض شوند.
(فلسفه دوازدهم، صفحه ۱۴)

۱۲۱. گزینه ۲ صحیح است.

معنای چهارم اتفاق یعنی رخداد حوادث پیش بینی نشده که ما از علل آن اطلاع نداریم با هیچ یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست و تنها گزینه ۲ در معنای چهارم اتفاق است.
رد گزینه های ۳ و ۴: اتفاق به معنای اول است که با اصل علیت و وجوب علی و معلولی تنافی دارد.
رد گزینه ۱: اتفاق به معنی دوم است و نفی سنخیت میان علت و معلول می کند.
(فلسفه دوازدهم، صفحه های ۲۴ تا ۲۶)

۱۲۲. گزینه ۳ صحیح است.

منکرین خداوند به دو دسته تقسیم می شوند، یک دسته قائل به هدف داری و غایت مندی حرکات اجزا جهان هستند و دسته دیگر نه، پس هیچ الزامی بین انکار خداوند و انکار غایت مندی نیست.
بررسی سایر گزینه ها:

(۱) هیچ فیلسوفی معنای اول اتفاق را صراحتاً قبول نمی کند.
(۲ و ۴) به یک معنا هستند و می دانیم انکار خداوند قطعاً به رد غایت مندی منجر نخواهد شد.
(فلسفه دوازدهم، صفحه های ۲۴، ۲۵ و ۲۶)

۱۲۳. گزینه ۲ صحیح است.

در این پدیده معلولی را می بینیم که هیچ سنخیتی با علت موجود ندارد. محققان با توجیه خود دنبال علت متناسب هستند پس معنای دوم اتفاق را نپذیرفته اند. (سوال تحلیلی و تطبیق است و معادل صفحه خاصی در کتاب نیست).
بررسی گزینه های نادرست:

(۱) معنای اول اتفاق نفی وجوب علی و معلولی است. اینکه محققان این پدیده را بدون علت ندانستند خود به این معنا است که معنای اول اتفاق را قبول ندارند اما تأکید محققان بر این است که بارش ماهی به وضعیت ابرها ربطی ندارد.
(۳) اینجا بحث غایت و هدف مطرح نیست.
(۴) معنای چهارم هماهنگ با علیت است و اصلاً اتفاق به معنی نفی علیت نیست.
(فلسفه دوازدهم، صفحه ۲۵)